

Omsetningsstatistikk for olje -og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene. Serien omfatter også Statistisk årbok.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå, februar 2010	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-7745-0 Trykt versjon	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-7746-7 Elektronisk versjon	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Emne: 08.03.20	Foreløpig tall	*
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Publikasjonen inneholder en detaljert metodisk beskrivelse av den månedlige omsetningsstatistikken for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning. Opplysningene bygger på de månedlige undersøkelsene av olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning.

Statistikken anvendes hovedsakelig i næringsanalyser av bransjeorganisasjoner, finans- og analysemiljøer og i offentlig virksomhet (departementene, Norges Bank med flere). I SSB anvendes statistikken også sammen med annen korttidsstatistikk, som grunnlag for estimering eller som referanseindikator i kontrollarbeid. Denne NOS er utarbeidet for å gi interne og eksterne brukere en dekkende oversikt over grunnleggende prinsipper, definisjoner og metoder brukt i utarbeidingen av den månedlige omsetningsstatistikken.

Denne publikasjonen er også tilgjengelig på Statistisk sentralbyrås websider på Internett, <http://www.ssb.no/emner/08/03/20/>. Claudia Clausen, fra seksjon for industristatistikk har stått for utarbeidingen av denne publikasjonen. Seksjonsleder er Lise Dalen McMahon.

Statistisk Sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 7. januar 2010

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Preface

This publication gives a detailed description of the monthly turnover survey for mining and quarrying, oil and gas extraction, manufacturing and electricity supply.

Users of the monthly turnover survey require information on how the statistics have been assembled, the definitions used and what the statistics cover. Such knowledge might be of vital importance for the correct interpretation of the time series. General principles together with definitions and methods related to the construction of the survey are described in the following chapters. The publication is also available at: <http://www.ssb.no/english/subjects/08/03/20/>

Ms.Claudia Clausen has prepared the publication. Head of division is Lise Dalen McMahon

Statistics Norway
Oslo/ Kongsvinger, 7 January 2010

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Innhold

Forord	3
Preface	4
1. Hovedresultater og bruk av tabellene	7
1.1. Hovedresultater	7
1.2. Bruk av tabellene.....	8
2. Bakgrunn og formål	8
2.1. Formål og historie.....	8
2.3. Brukere og anvendelsesområder	9
3. Om produksjonen av statistikken	9
3.1. Omfang	9
3.2. Datakilder	10
3.3. Utvalg	10
3.4. Datainnsamling.....	10
3.5. Oppgavebyrde.....	11
3.6. Kontroll og revisjon.....	11
3.7. Beregning	11
3.8. Sesongjustering.....	12
4. Begreper, kjennemerker	13
4.1. Definisjon av de viktigste begrepene.....	13
4.2. Definisjon av de viktigste kjennemerkene	14
4.3. Standard klassifikasjoner	14
5. Feilkilder og usikkerhet	15
5.1. Måle- og bearbeidingsfeil	15
5.2. Frafallsfeil	16
5.3. Utvalgsfeil.....	16
5.4. Andre feil	16
6. Sammenliknbarhet og sammenheng	17
6.1. Sammenliknbarhet over tid og sted	17
6.2. Sammenheng med annen statistikk	17
7. Tilgjengelighet	17
7.1. Referanser og annen dokumentasjon	18
Summary in English	19
Main results	19
1. Administrative information	20
1.1. Name.....	20
1.2. Subject group	20
1.3. Frequency and timeliness	20
1.4. Regional level.....	20
1.5. Responsible division.....	20
1.6. Collection authority	20
1.7. Legal document (EU)	20
1.8. International reporting	20
2. Background and purpose	20
2.1. Purpose and history	20
2.2. Users and applications	21
3. Statistics production	21
3.1. Population	21
3.2. Data sources	21
3.3. Sampling	21
3.4. Collection of data.....	22
3.5. Control and revision	22
3.6. Estimation	22
3.7. Seasonal adjustments	23
3.8. Confidentiality.....	23

4.	Concepts, variables and classifications	23
4.1.	Definitions of main concepts and variables	23
4.2.	Standard classifications.....	24
5.	Sources of error and uncertainty.....	25
5.1.	Measurement and processing errors.....	25
5.2.	Non-response errors	26
5.3.	Sampling errors	26
5.4.	Other sources of error	26
6.	Comparability and correlation.....	26
6.1.	Comparability over time and space	26
6.2.	Coherence with other statistics	27
7.	Availability	27
7.1.	Internet	27
7.3.	Publications.....	27
7.4.	Storing and uses for basic material	27
7.5.	Other documentation.....	27
Vedlegg		
	Vedlegg 1: Oversikt over skjema som sendes ut til oppgavegivere.....	28
	Vedlegg 2: Tabellene som publiseres	35
	Vedlegg 3: Næringer som omfattes av undersøkelsen.....	43
	Vedlegg 4: Oversikt over hvilke serier som publiseres.....	44
	Vedlegg 5: Oversikt over næringer som inngår i de ulike varetyper	45
	Vedlegg 6: Oversikt over populasjon, utvalg og dekningsgrad.....	46
	Vedlegg 7: Oppbygning Standard for næringsgruppering (SN2007)	47

1. Hovedresultater og bruk av tabellene

1.1. Hovedresultater

*Industriens omsetning
september 2009*

Sesongjusterte tall viser at norsk industri hadde en oppgang i omsetningen på 3,9 prosent fra 2. til 3. kvartal 2009. Dette var en markant forbedring fra de foregående fire kvartaler der industrien har opplevd klar nedgang i sin omsetning. Hjemmemarkedet utgjør nesten en tredjedel av den total industriomsetningen, og her var det økning på 3,2 prosent. Den største næringen i industrien, næringsmiddelindustrien, økte omsetningen med 3,2 prosent i 3. kvartal. Denne næringen har hatt stabil vekst i omsetningen til tross for finanskrisen som har rammet den globale økonomien.

Metallindustrien gikk kraftig opp med 20,5 prosent i 3. kvartal. Det var spesielt ikke-jernholdige metaller som trakk opp med 18,4 prosent. Dette var et resultat av økt etterspørsel i eksportmarkedet som bidro til høyere produksjonsvolum og økning i metallprisene. Metallvareindustrien økte med 11,9 prosent, hvor både eksport og hjemmemarkedet bidro til økningen.

Blant andre næringer som viste økt omsetning i den siste tremåneders perioden var gummivare, plast og mineralisk industri med 7,5 prosent. Maskinindustrien steg også, med 6,0 prosent.

Omsetningen for bygging av skip og oljeplattformer gikk ned med 7,5 prosent og det var andre kvartal på rad med fallende omsetning. Dette kan delvis forklares av redusert ordresreserve som har preget næringen i den siste tiden.

Hvis man ser isolert på den sesongjusterte månedsendringen viste den at omsetningen for industrien falt med 3,4 prosent fra august til september i 2009.

Omsetning 2006 – 2009

Omsetningen til norsk industri opplevde en kraftig oppgang på 24,7 prosent i 2006 sammenlignet med året før. Alle næringer innenfor industrien hadde omsetningsvekst. Den som gikk mest opp var bygging av skip og oljeplattformer med 58,7 prosent. Maskinindustrien økte med hele 43,8 prosent, mens metallindustrien steg med 21,8 prosent. Høy etterspørsel førte til økt produksjonsvolum og sterk prisvekst på industriprodukter i 2006, noe som ga kraftig vekst i industriomsetningen.

Året 2007 viste også økt omsetning for industrien med 13,2 prosent i forhold til 2006. Maskinindustrien samt data- og elektrisk utstyrsindustri var viktige bidragsyttere til denne veksten med henholdsvis 28,6 og 17,0 prosent. Metallindustrien fortsatte å levere positive tall med en oppgang på 15,6 prosent. Oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri økte også sin omsetning med 11,3 prosent dette året. I 2007 startet i USA det som skulle utvikle seg til å bli den verdensomspennende finanskrisen.

2008 ble året da finanskrisen slo ut i realøkonomien i Norge, og utviklingen i industriomsetningen viste et mer sammensatt bilde. Frem til september steg omsetningen for industrien. Nedgangens første klare tegn inntraff i oktober 2008. Da viste industriens omsetning en utføring og i månedene som fulgte falt omsetningen i norsk industri. Sviktende etterspørsel etter norske industriprodukter som følge av finanskrisen slo inn for fullt og satte sitt preg på norsk industri. Etter to sterke år viste året 2008 en moderat samlet oppgang i omsetningen på 5,0 prosent i forhold til 2007. En av næringene som viste stor nedgang var metallindustrien. Ettersom byggebransjen og utenlandsk bilindustri fikk redusert sitt aktivitetsnivå kraftig ble det mindre etterspørsel etter trelast og trevarer, metaller og norskproduserte bildeler. Den sviktende etterspørsel resulterte samtidig i lageroppbygging og påfølgende stor nedgang i metallprisene. Omsetningen for metallindustrien falt i flere måneder og næringen endte året med en nedgang på 9,5

prosent sammenlignet med året før. Fulle ordrebøker sikret fortsatt høy aktivitet i verkstedindustrien. Størst vekst dette året hadde maskinindustrien med en økt omsetning på 17,3 prosent hvorav mesteparten gikk til eksportmarkedet.

Tabell 1. Hovedresultater i mill. kr.

	Totalomsetning	Utvinning og utvinningstjenester	Industri og bergverksdrift	Industri	Kraftforsyning
2006	1368692	559500	698436	688070	110753
2007	1428841	542972	790890	778874	94978
2008	1622334	668911	831452	817763	121969

1.2. Bruk av tabellene

Omsetningsstatistikken 4 tabeller er bygget opp etter næringsplassering, hvor næringene befinner seg innen bergverksdrift (SN05, SN07-08, 09.9), utvinning og utvinningstjenester (SN06, 09.1), industri (SN10-33) og kraftforsyning (SN35). Videre viser tabellene et utvalg av næringene i totaltall (råserier), sesongjusterte indekstall samt endringer i prosent på et aggregert nivå og indekstall. I tillegg finnes det i samtlige tabeller, en inndeling etter varetypene innsatsvarer, investeringsvarer, konsumvarer og energivarer. Samtlige tabeller foreligger både på norsk og engelsk.

Tabell 1 følger utviklingen i omsetningen, basert på ujusterte tall, for siste tilgjengelige periode hittil i år sammenlignet med samme periode foregående år og endring i prosent mellom disse to. Videre viser tabellen de siste tre måneders omsetning, også disse er sammenlignet med de samme månedene i det foregående år og med endring i prosent. Tilslutt i tabellen presenteres omsetningstall for den aktuelle måned sammenlignet med samme periode foregående år, med den prosentvise endring.

Neste tabell, tabell 2 presenterer indekstallene for siste tilgjengelige periode hittil i år samt den prosentvise endringen, hvor 2005 er indeksåret. Videre viser tabellen indekstall for de siste tre måneders omsetning, også disse med endring i prosent. Tilslutt i tabellen presenteres indekstall for den aktuelle måned samt i det foregående år, med den prosentvise endring. De prosentvise endringer som presenteres i denne tabell er de samme som i tabell 1.

Tabell 3, viser sesongjusterte indekstall for de siste tre måneders inneværende år samt den prosentvise endringen fra den forrige måned, hvor 2005 er indeksåret som blir benyttet.

Tabell 4 viser tremåneders gjennomsnittlige sesongjusterte indekstall. Indeksåret er 2005. Andre del av samme tabell sammenligner endring i prosent mellom forrige tremåneders periode med den påfølgende tremåneders periode.

2. Bakgrunn og formål

2.1. Formål og historie

Hovedformålet med omsetningsstatistikken er å kartlegge nivå og utvikling av omsetning innen olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning fordelt på hjemme- og eksportmarked. Videre skal statistikken måle nivå og utvikling innen næringene og de ulike varetypene som inngår i næringene.

Opplysninger om månedlig omsetning hentes inn fra et utvalg bedrifter og blåses opp til populasjonsnivå ved å bruke den årlige industristatistikken.

Statistikken ble første gang publisert i februar 1996, men er beregnet tilbake til 1991. I perioden 1996-2002 ble statistikken publisert som terminvis

(januar/februar, mars/april, osv.) omsetningsstatistikk. Dette ble endret i mai 2002 som følge av krav i EUROSTATs rådsforordning nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk.

Fra og med mars 2006 publiseres statistikken med omsetningstall fordelt på hjemme- og eksportmarked.

Ny metode for oppblåsing er tatt i bruk fra og med januar 2009. Den nye metoden baserer seg på en stratifisert rateestimator (se Mevik (2008)). Statistikken er reberegnet med den nye metoden fra og med januar 2006.

Fra og med januar 2009 benyttes SN2007 som offisiell standard ved beregning av statistikken. Historiske serier for totalomsetning er tilbakeregnet til 1998. Omsetning fordelt på hjemmemarked og eksport er tilbakeregnet til 2000. Historiske serier basert på SN2002 vil fortsatt ligge tilgjengelig, men disse vil ikke bli oppdatert.

Undersøkelsen finansieres i sin helhet over statsoppdraget.

Forordningen stiller flere krav til statistikken angående observasjonsenhet, variabler, hyppighet, detaljeringsgrad, spesielle aggregater, tidsfrist og kvalitet. I løpet av de siste årene har omsetningsstatistikken gjennomgått omfattende endringer. Dette er gjort med sikte på å oppfylle flere av kravene i forordningen.

Forordningens viktigste krav til omsetningsstatistikken:

Observasjonsenhet:	KAU (Kind of Activity Unit, tilsvarer bransjeenhet)
Variabler:	Omsetning fordelt på: - innenlandsk omsetning - eksportomsetning
Type:	Indekser
Periodisitet:	Månedlig
Detaljeringsgrad:	2-siffer NACE
Spesielle aggregater:	Varetyper¹
Tidsfrist:	2-siffer næringsstall publiseres og oversende EUROSTAT innen 40 dager etter utløpet av den aktuelle perioden.
Kvalitet:	Revisjonen av tallene må ikke være mer enn tre prosent over en 12 måneders periode.

2.3. Brukere og anvendelsesområder

Statistikken anvendes hovedsakelig i næringsanalyser av bransjeorganisasjoner, finans- og analysemiljøer og i offentlig virksomhet (Finansdepartementet, Norges Bank mfl.). I SSB anvendes statistikken som en indikator for utvikling av omsetning i industri, bergverk og kraftforsyning ved utarbeiding av Kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR)

3. Om produksjonen av statistikken

3.1. Omfang

Populasjonen er definert ved Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) og omfatter alle aktive bedriftsenheter innenfor bergverksdrift (SN05, SN07-08, SN09.9), olje- og gassutvinning (SN06, SN09.1), industri (SN10-33) og kraftforsyning (SN35), se Standard for næringsgruppering 2007 (SN2007). Observasjonsenheten,

¹ Varetypen fastsettes på grunnlag av 3-siffer NACE-næring, og deles inn i innsatsvarer, investesteringsvarer, ikke-varige konsumvarer, varige konsumvarer og energivarer. Se vedlegg 5 for nærmere informasjon om hvilke næringshovedgrupper som inngår i de ulike varetypene.

analyseenheten og innsamlingsenheten i undersøkelsen er i hovedsak bedrift, men kan også være foretak. Trekkpopulasjonen utgjør alle aktive bedrifter med flere enn 10 ansatte – registrert i SSBs bedrifts- og foretaksregister. Observasjonseenheten er normalt bedrift, men i visse tilfeller er enheten bransje eller foretak. Det innhentes to typer variabler; totalomsetning i bedriften og omsetningen av egenproduserte varer. Det er pr. i dag kun totalomsetningen som inngår i beregningene.

3.2. Datakilder

Undersøkelsen anvender skjema-data fra utvalgsbedriftene samt bedriftsopplysninger fra BoF. BoF er SSB sitt sentrale register over alle juridiske enheter og bedrifter i privat og offentlig sektor i Norge.

For å beregne den totale omsetningen benyttes data fra den årlige industristatistikken og tall fra den årlige elektrisitetstatistikken.

For å estimere eksportandelen tar vi utgangspunkt i tall fra månedlig statistikk for utenrikshandel.

3.3. Utvalg

I innsamlingen av månedlige omsetningstall, benytter Statistisk sentralbyrå et utvalg av bedrifter. Utvalgsstørrelsen er på om lag 1.780 bedrifter.

Utvalget omfatter alle bedrifter med mer enn 10 sysselsatte, eller som har omsetning større enn 10 prosent av publiseringnivået. Basert på stratifisering og optimal allokering trekkes øvrige bedrifter med en trekksannsynlighet proporsjonal med størrelsen på bedriften målt i antall sysselsatte. Utvalget omfatter ikke bedrifter med mindre enn 10 sysselsatte.

Stratum (Ansatte)	Utvalg	Fordeling	Trekking
1 - (> 100)	470	Full dekning. Omkring 470 bedrifter.	Cut-off
2 - (50-99)	410	31 prosent av de resterende 1310 bedriftene.	PPS
3 - (20-49)	550	41 prosent av de resterende 1310 bedriftene.	PPS
4 - (10-19)	350	27 prosent av de resterende 1310 bedriftene.	PPS
5 - (< 10)	0	Ingen dekning.	Cut-off
	Σ 1780		

3.4. Datainnsamling

Innrapportering av data skjer postalt ved bruk av spørreskjema på papir og via Internett ved bruk av Statistisk sentralbyrås elektroniske rapporteringssystem, IDUN. Nærmere 90 prosent av oppgavegiverne har valgt å bruke Internett som overføringsmedium (november 2008). Innhentningen er samordnet med produksjonsindeksen ved at et felles skjema for omsetningstall og produksjonstall benyttes. Papirskjema og følgeskriv sendes ut i slutten av den aktuelle måned. Svarfrist er medio i den påfølgende måneden. Alle enheter i utvalget som har registrert en e-postadresse får også tilsendt en e-post med informasjon om at elektronisk skjema nå er tilgjengelig via IDUN.

Opgaven skal fylles ut av den enkelte bedrift, men i visse unntakstilfeller besvares den sentralt for flere bedrifter under samme foretak. Undersøkelsen er underlagt oppgaveplikt, og oppgaver innhentes med hjemmel i statistikklovens §§2.2 og 2.3. Bedriftsenheter som unnlater å svare innen fristen mottar "Varsel om tvangsmulkt" cirka en uke etter at denne er utgått. Ny frist for innlevering av oppgaven settes til cirka en uke etter utsendelsesdatoen for varselet. Enheter som fortsatt unnlater å svare, mottar "Vedtak om tvangsmulkt" cirka en uke etter den nye fristens utløp. For å unngå påløpt vedtak, må oppgaven komme SSB i hende innen cirka 5 dager.

Tre ulike skjema benyttes for innhenting av omsetningstall:²

- ”Timeverksskjema”: skjema for innhenting av tall til produksjonsindeksen over antall arbeidere, heltids- og deltidsfunksjonærer og timeverk for arbeidere, *samt totalomsetning og omsetning fra egenproduksjon*
- ”Mengdeskjema”: skjema for innhenting av tall for produksjonsindeksen over produsert mengde av ulike produkter, *samt totalomsetning og omsetning fra egenproduksjon*
- ”Omsetnings skjema” skjema for innhenting av totalomsetning og omsetning fra egenproduksjon

3.5. Oppgavebyrde

Det er ikke foretatt noen analyse over oppgavebyrde de siste årene. Nyeste tall er fra 2000.

Etter opplysninger fra den siste tidsbruksundersøkelsen bruker den enkelte oppgavegiver i gjennomsnitt 70 minutter i året på å fylle ut skjemaet. Sammenlagt bruker da samtlige oppgavegivere som mottar oppgave over omsetning anslagsvis 1.925 timer eller 257 dagsverk i året.

3.6. Kontroll og revisjon

Registrering og verifisering av rapporterte data utføres ved SSB sin sentrale datafangstenhet, hovedsakelig ved hjelp av optisk lesing av papirskjema eller ved daglig innlasting av filer med skjemadata fra Internett. Sent innkomne papirskjema og fakser registreres manuelt. Det foretas maskinell kontroll for dubletter og summeringsfeil. Videre foretas det kontroll for ekstremverdier i mikrodata på grunnlag av et revisjonsprogram (for eksempel 1000-feil eller store avvik fra tidligere rapporterte tall). Ved frafall av kritiske enheter, det vil si oppgaver med stor betydning for de aggregerte resultatene, eller ved antatte logiske feil i slike data, kontaktes oppgavegiver. Man søker på denne måte å minimere effektene av slike frafall/feil. Ved totalfrafall benyttes tvangsmulkt. Manglende oppgaver over omsetning imputeres maskinelt, det vil si omsetningstall for den aktuelle bedrift estimeres på bakgrunn av forrige måneds omsetning, enten den er imputert (estimert) eller observert. Videre tas det hensyn til den gjennomsnittlige endringen både i den aktuelle og foregående måned innenfor sektoren, samt fjorårets utvikling. Revisjonsarbeidet omfatter også kontroll på aggregert og detaljert nivå ved bruk av tidsserieanalyser, figurer og tabeller.

Innen publisering kjøres makrokontroller i FAME, hvor målet er å identifisere eventuelle ekstremer innenfor hvert bearbeidingsnivå. Kontroller på bearbeidingsnivå og helt ned til bedriftsnivå foretas for å sikre dataenes kvalitet. Videre gjennomgås annen relevant statistikk utgitt av SSB, for eksempel Produksjonsindeksen, Produsentprisindeksen, Årlige Industristatistikk og Økonomiske analyser. Også andre publikasjoner av interesse gjennomgås, f.eks. Inflasjonsrapport utgitt av Norges Bank. Dersom annen relevant statistikk foreligger, blir også denne gjennomgått for å sikre samstemmighet mellom statistikkene.

3.7. Beregning

For å beregne den totale omsetningen benyttes data fra den årlige industristatistikken, fra månedlig statistikk for utenrikshandel og tall fra den årlige elektrisitetstatistikken.

Industri og bergverksdrift:

Omsetningsvariabel fra den årlige industristatistikken er i hovedsak basert på bedriftsfordelte omsetningstall rapportert i foretakenes Næringsoppgave (NO).

² I vedlegg 4 - 7 finnes rettleiding og skjema som sendes ut til bedriftene/foretakene

Om lag 70 prosent av omsetningen hentes fra enheter i utvalget, såkalte utvalgsbaserte omsetningstall. I tillegg benyttes omsetningstall fra den årlige strukturstatistikken for å estimere bedriftene som ikke er inkludert i utvalget. Dette gjøres ved hjelp av en stratifisert rateestimator.

For mer om estimeringen henvises det til Notater 2008/57 ”Estimering av månedlig omsetning innenfor bergverksdrift og industri”, Mevik (2008) .

<i>Utvinning av olje og gass:</i>	Totalomsetning for utvinning av olje og gass samt utvinningstjenester estimeres ved hjelp av eksporttall fra månedlig statistikk for utenrikshandel. Sum eksport blåses opp til totalomsetning ved å bruke en andel for omsetning på hjemmemarkedet. Opplysninger fra Oljedirektoratet brukes for å oppdatere hjemmemarkedsandelen årlig.
<i>Kraftforsyning:</i>	Totalomsetning for kraftforsyning estimeres som summen av utvalgstillene for denne næringen multiplisert med en fast årlig faktor som er beregnet på bakgrunn av utvalgets dekning i forhold til den årlige elektrisitetstatistikken.
<i>Fordeling av totalomsetning til hjemmemarked og eksport:</i>	Data fra Toll- og avgiftsdirektoratet (tolldeklarte vareforsendelser) benyttes for å fordele estimert totalomsetning til hjemmemarked og eksport. Forholdet mellom estimert totalomsetning og sum eksport for en næring bestemmer fordelingen mellom hjemmemarkeds- og eksportomsetning. Ved hjelp av utenrikshandelens produktklassifisering aggregeres omsetningen til næring. Hjemmemarked er gitt som forskjellen mellom den estimerte totalomsetningen og eksporttall.

3.8. Sesongjustering

For måneds- og kvartalstall er det ofte betydelige sesongvariasjoner som vanskeliggjør en direkte tolkning av utviklingen fra periode til periode. For å lette tolkningen av slike tidsserier, sesongjusteres mange tallserier ved bruk av X-12-ARIMA eller andre sesongjusteringsverktøy.

På grunn av bevegelige helligdager og ferieavvikling i juli og desember varierer omsetningen gjennom året. Det er for eksempel alltid lavere omsetning i juli som en følge av fellesferie. Forhold som antall arbeidsdager i måneden vil også påvirke omsetningen gjennom året. For å justere for disse forhold sesongjusteres omsetningsstatistikken, slik at man kan analysere den underliggende utviklingen som sier noe om konjunkturforløpet fra måned til måned.

Aggregater sesongjusteres ved å bruke X12 ARIMA. Det brukes en multiplikativ modell. Sesongjusteringen skjer direkte og det benyttes løpende korrigeringsfaktorer. Disse rutinene ajourføres årlig. Det foretas makrokontroller på aggregert nivå basert på jevnføring med blant annet produksjonsstatistikk, produsentprisstatistikk, ordre- og lagerstatistikk og konjunkturbarometer. En del av makrokontrollen er en vurdering av sesongjusterte tall for alle publiserte serier.

For omsetningsstatistikken publiseres sesongjusterte serier for 32 ulike næringsaggregater. Disse er hovedindeksen, bergverksdrift, olje og gass, industri, kraftforsyning og underaggregatene for industrien. I tillegg publiseres det sesongjusterte tall aggregert etter Eurostats inndeling etter varetype.

For hvert næringsaggregat publiseres sesongjustert indeks for totalomsetning, omsetning på eksportmarkedet og omsetning på hjemmemarkedet. Totalt publiseres 96 sesongjusterte tidsserier.

For mer generell informasjon om sesongjustering og begrepene knyttet til det, se [http://www.ssb.no/ogibkoms/SSBs Metadata - Statistiske metoder - Sesongjustering](http://www.ssb.no/ogibkoms/SSBs%20Metadata%20-%20Statistiske%20metoder%20-%20Sesongjustering)

4. Begreper, kjennemerker

4.1. Definisjon av de viktigste begrepene

<i>Den lokale enheten (bedrift):</i>	Et foretak, eller del av et foretak, som ligger på et sted og som kan identifiseres geografisk. På eller fra dette stedet utøves det økonomisk aktivitet som, med visse unntak, sysselsetter en eller flere personer for et og samme foretak.
<i>Foretak:</i>	Den minste kombinasjonen av juridiske enheter som utgjør en organisatorisk enhet som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har selvstendig beslutningsmyndighet, særlig med hensyn til sine løpende ressurser. I de fleste tilfeller vil foretaket være identisk med den juridiske enhet, det vil for eksempel si et aksjeselskap.
<i>IDUN:</i>	"Informasjon og datautveksling med næringslivet" - SSB sitt elektroniske system for rapportering av data.
<i>NACE:</i>	(Nomenclature Générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes") er EUROSTATs (EUs statistikkontor) næringsstandard. Denne er igjen basert på FNs internasjonale næringsstandard, ISIC (International Standard of Industrial Classification of all Economic Activities).
<i>Standard for næringsgruppering:</i>	Standarden er i første rekke en statistisk standard. Den danner grunnlag for koding av enheter etter viktigste aktivitet i Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister og for enheter i Enhetsregisteret. Den er en av de viktigste standardene i økonomisk statistikk og gjør det mulig å sammenlikne og analysere statistiske opplysninger både nasjonalt og internasjonalt og over tid. Næringsgruppering brukes også i administrative rutiner. Standarden er identisk med NACE, mens 5.siffer (næringsundergruppe) er et nasjonalt norsk nivå.
<i>Bearbeidingsnivå:</i>	Det mest detaljerte nivå som statistikken utarbeides på.
<i>Sesongjusterte tall/serier:</i>	Betyr at både kalender- og sesongeffekter er fjernet fra de opprinnelige rådatatall/seriene. I beregningen av omsetningsstatistikken anvendes X12ARIMA-metoden for å sesongjustere seriene med totalomsetning (rådataseriene).
<i>Ujusterte tall/serier:</i>	Er rådatatall/serier med primærinformasjon (totalomsetning) som mottas via skjema.
<i>Verdiindeks:</i>	Er en indeks som viser verdiutviklingen i økonomiske størrelser. Med andre ord viser slike indekser utviklingen i verdistørrelser uten at de er korrigert for prisendringer. Dette omtales også som utvikling i løpende priser.
<i>Imputering:</i>	Estimert verdi hvor observasjon mangler. I omsetningsstatistikk beregnes verdien på grunnlag av data for samme bedrift i tidligere perioder (cold-deck).
<i>Periodisering:</i>	En metode som brukes for å korrigere rapportert verdi (totalomsetning og egenprodusert omsetning) for å stemme med kalendermåneden i tilfeller hvor innsendte tall er gitt for en annen periode.
<i>Oppgaveperiode for omsetningstallene:</i>	Perioden som omsetningstallene gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.
<i>Driftsstansperiode:</i>	Betegnes som perioder med produksjonsstans (fellesferie, streik o.l.). Bare stans over hele dager betraktes som driftsstans. Offentlige helligdager betraktes ikke som driftsstans.
<i>Totalomsetning:</i>	Omfatter sum avgiftspliktig og avgiftsfri salgssinntekter av varer og tjenester, ekskl. merverdiavgift.

<i>Omsetning av egenproduksjon:</i>	Omfatter salg av varer produsert for egen regning og salgsverdi av egne varer leieprodusert hos andre. Skal ikke omfatte godtgjørelse for handelsvarer eller andre inntekter, og skal være eksklusiv merverdiavgift. Interne leveranser mellom bedrifter i foretaket skal ikke være inkludert.
<i>Hjemmemarked:</i>	Samlebetegnelse for alle kjøpere lokalisert i Norge som bestiller varer fra en produksjonsbedrift i industrien.
<i>Eksportmarked:</i>	Eksportmarkedet betegner alle øvrige kjøpere.

4.2. Definisjon av de viktigste kjennemerkene

<i>Total omsetning:</i>	Omfatter sum avgiftspliktig og avgiftsfri salgsinntekter av varer og tjenester, eksklusiv merverdiavgift.
<i>Omsetning, egenproduksjon:</i>	Omfatter salg av varer produsert for egen regning og salgsverdi av egne varer leieprodusert hos andre. Skal ikke omfatte godtgjørelse for handelsvarer eller andre inntekter, og skal være eksklusiv merverdiavgift. Interne leveranser mellom bedrifter i foretaket skal ikke være inkludert.
<i>Oppgaveperiode for omsetningstillene:</i>	Perioden som omsetningstillene gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.
<i>Driftstansperiode:</i>	Betegnes som perioder med produksjonsstans (fellesferie, streik, o.l.). Bare stans over hele dager betraktes som driftstans. Offentlige helligdager (1. januar, Skjærtorsdag, Langfredag, 2. påskedag, 1. mai, Kristi Himmelfartsdag, 17. mai, 2. pinsedag, 1. og 2. juledag) betraktes ikke som driftstans.
<i>Periodisering:</i>	Er en metode som brukes for å korrigere rapportert verdi (totalomsetning og egenprodusert omsetning) for å stemme med kalendermåneden i tilfeller hvor innsendte tall er gitt for en annen periode.

4.3. Standard klassifikasjoner

Fra januar 2002 til desember 2008 benyttet undersøkelsen Standard for næringsgruppering 2002 (SN2002) som standard klassifikasjon for bedrifter og foretak i ulike næringer. Denne standarden var en norsk tilpasning av Eurostats NACE Rev 1.1.

Fra og med januar 2009 tas Standard for næringsgruppering 2007 (SN2007) i bruk. SN2007 samsvarer med EU sin standard, NACE Rev. 2, og utgjør grunnlaget for klassifisering av enheter etter viktigste aktivitet i Bedrifts- og foretaksregisteret. Bruk av felles standarder er viktig innenfor økonomisk statistikk da dette muliggjør sammenligning og analyse av statistiske data på tvers av landegrensene og over tid. Tidsserier for omsetningsstatistikken er tilbakeregnet etter SN2007 (se avsnitt 6.1).

Undersøkelsen klassifiseres også etter Eurostats gruppering av varetyper (Main Industrial Groupings). Varetypene baseres på de 3-siffrige næringene (næringshovedgruppene) i SN2007. I statistikken inngår det i alt seks varetyper:

Kode	Norsk beskrivelse	Engelsk beskrivelse
E1	Innsatsvarer	Intermediate goods
E2	Investeringsvarer	Capital goods
E3	Varige konsumvarer	Consumer durables
E4	Ikke-varige konsumvarer	Consumer non-durables
E5	Konsumvarer (E3+E4)	Consumer goods
E6	Energivarer	Energy goods

Følgende oppsummerende beskrivelse kan gis for viktige næringer som inngår i de ulike varetypene:

Varetype	Hovednæringer
Innsatsvarer	Utvinningstjenester, trelast- og trevareindustri, papir- og papirvareindustri, kjemisk råvareindustri, metallindustri
Investeringsvarer	Maskinvareindustri, bygging av skip og oljeplattformer, maskinreparasjon og -installasjon
Varige konsumvarer	Møbelindustri
Ikke-varige konsumvarer	Næringsmidler og drikkevarer, trykking og grafisk industri, farmasøytisk industri
Konsumvarer, i alt	Næringsmiddelindustri, trykking og grafisk industri, farmasøytisk industri og møbelindustri
Energivarer	Bryting av kull, utvinning av olje og gass, raffinering og kraftforsyning

Formålet med denne klassifiseringen er å gi en nedbrytning av NACE i forhold til aktivitet som er mer detaljert enn næringshovedområde (for eksempel C: Industri), men ikke så detaljert som næring (for eksempel SN10: Næringsmiddelindustri.). Klassifiseringen av de enkelte enhetene baserer seg på hvilken sluttanvendelse de produserte produktene til enheten har. Man bør merke seg at de ulike varetypene ikke er sammenlignbare i forhold til størrelse, spesielt er varige konsumvarer mindre enn de øvrige. For fullstendig oversikt over næringer som er inkludert i hver varetype, se Kommisjonsforordning 656/2007.

5. Feilkilder og usikkerhet

5.1. Måle- og bearbeidingsfeil

Med målefeil menes feil i data som skyldes utsendt spørreskjema samt oppgavegivers interne systemer for å fremskaffe data. Eksempler er uklare spørsmålsformulering, misforståelser hos oppgavegiver eller feil i data hos oppgavegiver. Misforståelser knyttet til definisjonen av omsetning kan gi opphav til målefeil i omsetningsstatistikken. Bruk av feilaktig skala kan også forekomme da kronebeløpet skal oppgis i hele 1000. Denne type feil vil normalt sett bli identifisert under revisjonen.

Med bearbeidingsfeil menes feil i data som påføres gjennom databehandlingen i SSB. Typiske eksempler er feiltolkning av svarene på papirskjema ved optisk lesning - for eksempel at 1 tolkes som 7 - eller at korrekte tall vurderes som uriktige og rettes feilaktig. Papirskjema leses optisk med automatisk verifisering og overføring til elektronisk medium. Dagens teknikker for optisk lesning gir

erfaringsmessig meget gode resultater, og få feil er funnet i denne fasen av produksjonen. Innføring av elektronisk rapportering av data via IDUN har bidratt til ytterligere å redusere denne type feilkilde. Data som registreres av brukeren på Internett er opprinnelig på elektronisk form og kan ikke feiltolkes ved innlasting til SSB sine databaser. Papirskjema som ikke verifiseres i den optiske løsningen (f.eks. fakser) må behandles manuelt. Dette gir rom for punchefeil, men større avvik vil bli identifisert under revisjonen.

5.2. Frafallsfeil

Med frafallsfeil menes feil som enten skyldes enhetsfracfall, det vil si at enheten (f.eks. en bedrift eller et foretak) har unnlatt å svare, eller partielt frafall, det vil si at enheten har unnlatt å svare på minst ett av spørsmålene i undersøkelsen.

Enhetsfracfall for undersøkelsen ligger normalt sett på om lag 4 prosent ved endelig produksjonsfil. Kritiske enheter, det vil si bedrifter med vesentlig innflytelse på resultatene på detaljert aggregeringsnivå (enkeltnæringer), kontaktes per telefon i forkant av publisering. Det er ikke foretatt beregninger på effekten av enhetsfracfall i undersøkelsen. Imputering av manglende omsetningstall skjer maskinelt ved å benytte enhetens tidligere rapporterte omsetningstall i tillegg til informasjon om utviklingen innenfor det aggregerte nivå (sektor), hvorefter effekten av denne imputeringen kontrolleres på samme aggregerte nivå. Partielt frafall (ubesvarte felter i oppgaven) imputeres, og behandles ikke som null. Dette er vanligvis riktig, men trenger ikke nødvendigvis å stemme. Det er derfor spesielt viktig å kvalitetssikre oppgaver fra bedrifter med stor innvirkning på næringens totale omsetningsnivå.

5.3. Utvalgsfeil

Med utvalgsfeil menes usikkerhet som forårsakes av at tallene er produsert på grunnlag av et utvalg enheter og ikke hele populasjonen. Bedriftsutvalget til omsetningsstatistikken omfatter om lag 70 prosent av den totale omsetningen. For å sikre høy grad av relevans til lavest mulig kostnad, legges stor vekt på å dekke større enheter i populasjonen hvor disse er dominerende. Utvalgsfeilen for undersøkelsen beregnes ved estimering av populasjonstall og kontrolleres mot tidligere månederes usikkerhet. Variasjonskoeffisienten for industri og bergverksdrift samlet er beregnet til 1,6 (januar 2009).

Nedleggelse av utvalgsbedrifter kan gi opphav til skjevhet i tilfeller hvor frekvensen av nedleggelse i utvalget avviker fra populasjonen.

5.4. Andre feil

Med dekningsfeil menes feil i registre som brukes som populasjonsbærer, i dette tilfellet BoF. Disse feilene kan være overdekning, underdekning, forsinket oppdatering og feilklassifisering. Erfaringsvis er en liten andel av enhetene i populasjonen feilplassert med henblikk på næringskode og/eller andre kjennemerker knyttet til identifiseringen av enheten. Normalt skyldes dette mangelfull eller misvisende informasjon om enhetene på et bestemt tidspunkt. Det er ikke gjort beregninger for å tallfeste omfang og betydning av slike feiltyper. Feilen anses imidlertid ikke å være større enn for annen kvantitativ korttidsstatistikk.

Feil i tallmaterialet fra utenrikshandelen vil også kunne påvirke omsetningsstatistikken. Disse feilene kan være feilklassifisering av varer, prisfeil etc.

Med modellfeil menes først og fremst feil som er knyttet til sesongjustering av tidsserier. Slike feil skyldes avvik fra de modellbetingelsene som ligger til grunn for metoden som benyttes til å sesongjustere. Typiske vanskeligheter er bevegelige

helligdager knyttet til jul, påske og pinse. Kvaliteten til de sesongjusterte seriene vurderes på bakgrunn av kvalitetsindikatorer generert av X12-ARIMA, samt inspeksjon av figurer som fremstiller sesongjusterte og ujusterte tall. Kvalitetsindikatorerne for seriene som justeres viser at det identifiseres et tydelig og stabilt sesongmønster.

6. Sammenliknbarhet og sammenheng

6.1. Sammenliknbarhet over tid og sted

SN2007 erstatter SN2002 som offisiell næringsstandard fra og med januar 2009. Det er etablert tilbakegående tidsserier til 1998 basert på SN2007. For perioden 1998 til 2005 er det benyttet en makrotilnærming der man har splittet gamle resultater basert på SN2002 og aggregert på nytt til SN2007. For perioden 2006 til 2008 er resultater beregnet på nytt fra mikrodata (mikrotilnærming). Det er viktig å ta utgangspunkt i resultater basert på en og samme versjon av SN dersom man ønsker å se på utviklingen i statistikken over tid. I klartekst betyr dette tidsserier basert på SN2002 eller tidsserier basert på SN2007.

Fra januar 2009 vil kun resultater basert på SN2007 bli oppdatert.

Historiske serier basert på SN2002 vil fortsatt ligge tilgjengelig under **Avsluttede serier** i Statistikkbanken for perioden 1998 til 2008. For å få oversikt over endringer fra SN2002 til SN2007, se artikkel om ny standard for næringsgruppering

6.2. Sammenheng med annen statistikk

I datafangsten er statistikken samordnet med produksjonsindeksen. Samordningen innebærer at skjemaet for innhenting av data for omsetningsstatistikken er felles med produksjonsindeksen. I revisjonsarbeidet av omsetningsstatistikken sammenlignes og kontrolleres data fra andre statistikker, eksempelvis produksjonsindeksen, statistikk over utenrikshandel og Energi- og industristatistikk.

Kvartalsvis ordrestatistikk for industrien anvender omsetningsstatistikken til å estimere populasjonstall. For øvrig benyttes omsetningsstatistikken av nasjonalregnskapet og andre korttidsstatistikker i deres kontrollarbeid.

I revisjonen av omsetningen settes tallene i sammenheng med annen statistikk. Dette gjelder statistikk som:

- [Produksjonsindeksen](#)
- [Konjunkturtendenser](#)
- [Investeringsstatistikk](#)
- [Strukturstatistikk](#)
- [Nasjonalregnskapet](#)
- [Ordrestatistikk](#)
- [Utenrikshandelen](#)
- [Energistatistikk](#)
- [Produksjonsstatistikk \(PRODCOM\)](#)

7. Tilgjengelighet

Omsetningsstatistikk (<http://www.ssb.no/ogibkoms/>) publiseres elektronisk (tabeller og figurer) via "Dagens statistikk" på SSB sin hjemmeside på Internett.

Resultater blir også gjort tilgjengelige i Statistikkbanken. Data aggregert etter år formidles via Statistisk Årbok.

7.1. Referanser og annen dokumentasjon

Abrahamsen, A. S. (1998): *Oppgavebyrde og fleksibilitet for bedrifter og foretak etter SSBs utvalgsplaner*, Notater 98/14, Statistisk sentralbyrå.

Eurostat (2002): *Methodology of short-term Statistics. Business Statistics Interpretation and guidelines*.

Eurostat (2002): *Manual: Methodology of short term Statistics*, Luxembourg.

Hidiroglou, M. A. og Berthelot, J.-M. (1986): *Statistical editing and imputation for periodic business survey*, Survey Methodology 12.

Mevik (2008): *Estimering av månedlig omsetning innenfor bergverksdrift og industri*, Notater 2008/57, Statistisk sentralbyrå

Rodriguez, Joaquin (1997) : *Sesongjustering i praksis - en innføring* , Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå

Statistikkloven (1989): Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54, §§ 2-2 og 2-3.

Statistisk sentralbyrå: *Omsetningsstatistikk for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning*, NOS D251

Statistisk sentralbyrå (2007): *Standard for næringsgruppering*, NOS D 383.

Sørensen, Espen (1998) : *Produksjonsindeksen for industrien*, Notater 98/44, Statistisk sentralbyrå

United Nations (1994): *Statistical Data Editing, Vol.1: Methods and Techniques*, New York og Geneve.

Summary in English

Main results

*Industrial turnover
September 2009*

Seasonally-adjusted figures show that the turnover in Norwegian manufacturing rose by 3.9 per cent from the second quarter to the third quarter 2009. This was an important improvement from the four previous quarters where Norwegian manufacturing showed a clear decrease in turnover. The domestic market which comprises two thirds of the total market for Norwegian manufacturing went up by 3.2 per cent in the same period. The largest industrial group, i.e. food products, showed a 3.2 per cent increase in the third quarter. This industrial grouping showed a stable growth in turnover despite the financial crisis that has been influencing the global economy.

Basic metals went strongly up by 20.5 per cent in the third quarter and, in particular within this group, non-ferrous metals contributed with a 18.4 per cent increase. A higher demand within the export market contributed to both higher volume of production and prices. Fabricated metal products went up by 11.9 per cent as a result of an increase in turnover in both the domestic and the export market.

Among others groups with positive results in the third quarter were rubber, plastic and mineral products; this went up by 7.5 per cent. Machinery and equipment also went up by 6.0 per cent.

Turnover for the industry related to building ships, boats and platforms went down by 7.5 per cent. This is its second quarter in the row with falling turnover. This trend can be partly explained by lower new orders and stocks that has been characterizing the industry lately.

Manufacturing turnover fell 3.4 per cent from August to September 2009, according to seasonally adjusted figures.

Turnover 2006 - 2009

The year 2006 was particularly good for Norwegian manufacturing turnover. It showed a strong increase of 24.7 per cent compared to the previous year. All the main industrial groupings had an increase in turnover. The largest increase recorded was within the industry related to building of ships, boats and platforms, where turnover went up by 58.7 per cent. Machinery and equipment rose by 43.8 per cent and basic metals by 21.8 per cent. Higher demand for industrial products pushed up both production volume and prices, which resulted in a strong increase in industrial turnover.

In 2007 the results were also positive. Industrial turnover went up by 13.2 per cent compared to 2006. Machinery and equipment and computer and electrical equipment were important contributors with an increased turnover of 28.6 and 17.0 per cent respectively. Refined petroleum, chemicals and pharmaceuticals also went up, 11.3 per cent. Basic metals continued delivering positive numbers with an increase in turnover of 15.6 per cent. The same year started in the U.S. what was about to become a major financial crisis that should strike the entire world economy. The consequences for Norway were yet to be seen.

It was first in 2008 that this financial crisis hit the Norwegian real economy. The development of turnover for the industry showed then a more complex picture. The turnover for the industry went up until September. Then the first clear sign of a downturn came in October 2008. The figures became flat and then fell constantly in the following months. Lower demand for Norwegian industrial products (as a result of the financial crisis) put its mark on the whole industry. After two very strong preceding years, 2008 showed a moderate result of just 5.0 per cent increase in turnover compared to 2007. One of the industries that experienced a large

decrease in turnover was basic metals. Because of diminished demand, both the international building industry and the car industry were forced to reduce their activity. This influenced strongly the demand of wood and wood products, basic metals and Norwegian car parts. In addition did this lower demand result in larger stocks of orders pushing metal prices downwards. Turnover for basic metals industry fell then for several months and ended the year with a 9.5 per cent decrease.

The high level of stocks still ensured high activity within the engineering industry. The largest increase in turnover was reached by machinery and equipment that was up 17.3 per cent, and went almost entirely to the export market.

1. Administrative information

1.1. Name

Statistics on Turnover. Oil and gas extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply

1.2. Subject group

08.03.20 - Turnover

1.3. Frequency and timeliness

Monthly. Published approximately 35 days after the end of the referenced month.

1.4. Regional level

National level only

1.5. Responsible division

470 - Division for Manufacturing Statistics

1.6. Collection authority

The Statistics Act of 16 June 1989 no. 54, §§ 2-1, 2-2 and 2-3

1.7. Legal document (EU)

Council Regulation (EC) no. 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics. Commission Regulation 586/2001. Commission and Council Regulation 1158/2005. Commission and Council Regulation 1983/2005. Commission Regulation 1503/2006. Commission Regulation 656/2007. Commission Regulation 472/2008.

1.8. International reporting

The Statistics on Turnover is reported to EUROSTAT on a monthly basis.

2. Background and purpose

2.1. Purpose and history

The statistics on turnover is part of a system of short-term statistics compiled to monitor the economy. The primary goal of the survey is to monitor the level and development of sales in mining and quarrying, oil and gas extraction, manufacturing, electricity and gas supply. Turnover data have been collected since February 1996, however the survey has existed in its current form since May 2002.

As from March 2006, all results are divided by market. A new method for inflating sample data to population level was implemented in January 2009. Results dating back to 2006 are recalculated using this method.

As from January 2009, all results will refer to SIC2007. The historical series are recalculated according to this version of SIC, and results for total turnover dating back to 1998 are available in the Statbank database. Results classified by market are available back to 2000. Historical series based on SIC2002 also remain available for the period 1998 to 2008.

The survey is financed exclusively by government appropriations.

2.2. Users and applications

The results are used in internal controls in other economic trend surveys such as Index of production and Quarterly national accounts. Other users include financial and analytical institutions and, to some extent, public institutions (the Ministry of Finance and Norges Bank among others).

3. Statistics production

3.1. Population

The population covers all establishments in mining and quarrying (SIC 05, SIC 07-08, SIC 09.9), oil and gas extraction (SIC 06, SIC 09.1), manufacturing (SIC 10-33) and electricity and gas supply (SIC 35), see Standard Industrial Classification 2007 (SIC2007). The Central Register of Establishments and Enterprises defines the population, and the establishment is the observation unit in the survey. (See chapter 4.1 for complete definitions on establishment and enterprise.)

3.2. Data sources

The survey uses turnover data collected by questionnaire from the units included in the sample, in addition to information from the Central Register of Establishments and Enterprises. Annual Manufacturing statistics, monthly statistics on External trade in goods and annual Electricity statistics are used to estimate the total turnover. Monthly statistics on External trade in goods are used for classifying results by market.

3.3. Sampling

The sample consists of 1780 establishments (January 2009). This includes all establishments with 100 employees or more, or establishments with a turnover of at least 10 per cent of the publishing level. The remaining units are drawn based on stratification and optimal allocation, proportional to the size of the unit measured by the number of employees (PPS). The sample does not include establishments with less than 10 employees.

Strata (employees)	Sample	Distribution	Method
1 - (> 100)	470	All included	Cut-off
2 - (50-99)	410	31 per cent of the remaining 1310 establishments.	PPS
3 - (20-49)	550	41 per cent of the remaining 1310 establishments.	PPS
4 - (10-19)	350	27 per cent of the remaining 1310 establishments.	PPS
5 - (< 10)	0	None included.	Cut-off
	∑ 1780		

3.4. Collection of data

The survey is based on data collected by questionnaire. The questionnaires are either returned by mail or electronically via IDUN. About 90 per cent of the establishments use IDUN (January 2009). The questionnaire is sent at the end of the month. The deadline for returning the questionnaire is normally the 15th of the following month. Establishments registered with an e-mail address in IDUN are notified by e-mail when the questionnaire is available on the Internet.

The establishment's local office normally fills in the questionnaire, but in some cases the head office reports data for several units. Establishments that fail to return the questionnaire receive a reminder within a week of the deadline. A new deadline of seven days is set. Establishments that still fail to return the questionnaire receive a second reminder and a compulsory fine if they do not return the questionnaire within five days.

3.5. Control and revision

The questionnaires are optically read or downloaded from the Internet, and the data are automatically checked for duplicates and errors in totals. The figures are revised on the basis of a revision program (for example errors regarding reporting in NOK million or major deviations from previous reported figures). Where there are considerable deviations, the establishment is contacted. In cases of extreme deviations, further revisions are carried out.

3.6. Estimation

Annual Manufacturing statistics, monthly statistics on External trade in goods and annual Electricity statistics are used to estimate the total turnover.

*Mining and quarrying
and Manufacturing:*

About 70 per cent of the total turnover is covered by the sample. In addition, data from the annual Manufacturing statistics is used to estimate the turnover for the establishments not covered by the sample. This is done by a stratified ratio estimator.

*Extraction of oil and
natural gas:*

Total turnover for the industry Extraction and related services is estimated by using export figures from monthly statistics on External trade in goods. Total export turnover is inflated to total turnover by using a factor giving the home market share. Data from the Norwegian Petroleum Directorate (NPD) are used to update the home market share on an annual basis (January).

Electricity and gas supply:

Total turnover is estimated as the sum of sample figures for the industry, multiplied with a fixed factor. The factor is calculated as the sample coverage of turnover in the annual Electricity statistics. This factor is updated in January each year.

*Division of total turnover
by market:*

Administrative data from customs declarations are used for classifying results by market. The ratio between estimated total turnover and the sum of exports for a particular industry determines the distribution by home and export market. The product classification in the statistics on External trade in goods is used to aggregate export turnover for each industry. The home market share is defined as the difference between total turnover and export turnover.

Seasonal adjustment:

Time series sometimes contain significant seasonal variations that make it difficult to interpret the results from one period to another. In the Statistics on turnover, seasonally-adjusted figures are calculated with X12-ARIMA for the manufacturing industry.

3.7. Seasonal adjustments

The production output will normally vary from month to month in several industries due to factors such as the length of month, number of working days and holidays such as Easter. Pre-adjusted series are calculated and published in order to deal with some of these effects (Series adjusted for working-days).

Since the effect due to the length of month is the same every year, it should not be included in the working-day component, but in the seasonal component and be disregarded in the adjustments for working-day variations. This has been done from 2007.

From 2009, a new routine takes into account the Norwegian calendar and thereby improves the quality of the seasonally adjusted results. The change has been applied from the January 2009 publishing, and concerns the pre-treatment method (calendar adjustment). The old method adjusted for working-days and for moving holidays (Easter, Pentecost, Ascension Day), leap year and outliers. The new method also adjusts for fixed Norwegian public holidays (1. January, 1. and 17. May) and for the Christmas holiday (24. - 26. December).

Seasonal effects are also corrected for and seasonally adjusted figures are published. These adjustments are carried out by X12-Arima, and multiplicative forms are the main method. Aggregated series are adjusted directly. Routines are updated on an ongoing basis.

The index for oil and gas extraction, mining and quarrying, manufacturing and electricity, gas and steam supply (total index) is adjusted indirectly as a result of the underlying main aggregated series.

3.8. Confidentiality

Confidential micro data: According to § 2-4 of the Statistics Act, collected data are subject to confidentiality and are to be kept or destroyed in a secure manner. Any use of the data must be in accordance with the rules set out by the Data Inspectorate.

Time series that are not to be published: The publication of data is subject to the provisions of § 2-6 of the Statistics Act. The main rule is that data should not be published if they can be traced back to the respondent, i.e. figures for which less than three respondents make up the foundation for a cell in the table, figures where one respondent represents more than 90 per cent of the total value, or figures where two respondents represent at least 95 per cent of the total value.

Unpublished data: Revised data that are not published are subject to confidentiality. This implies that they are unavailable to users without explicit approval. Such agreements only apply to internal users.

4. Concepts, variables and classifications

4.1. Definitions of main concepts and variables

Long-term indices: Long-term indices are published together with reviewed figures on the Internet for the overall index, aggregates, main activities and main industrial groupings.

Local unit (establishment): An enterprise or part of an enterprise that is located in one particular place and can be identified geographically.

Enterprise: The smallest combination of legal units that is an organisational unit producing goods or services and that benefits from a certain degree of autonomy in decision-making.

IDUN: Statistics Norway's web service for the electronic reporting of data.

NACE: Standard for industrial classification used by EUROSTAT. Based on the UN's international standard for industrial classification, ISIC Rev. 4.

Standard Industrial Classification 2007 (SIC2007), which is a Norwegian adaptation of EUROSTAT's NACE Rev. 2. SIC2007 forms the basis for coding units according to principal activity in the Central Register of Establishments and Enterprises.

Processing level: The most detailed level of the statistics.

Unadjusted figures (original series): Raw data figures with primary information from the respondent.

Figures adjusted for working-days (pre-adjusted series): Adjusted for working-days, moving holidays and fixed public holidays in Norway.

Seasonally adjusted figures: Pre-adjusted series for which seasonal effects have been removed (included length of month). X12-ARIMA is used to calculate these figures.

Imputation: An estimated value for a missing observation.

Accrual: A method that is used to adjust a reported production in order to correspond to the calendar month in cases where submitted figures are given for a different period.

4.2. Standard classifications

The survey is classified according to the Standard Industrial Classification 2007 (SIC2007). This is a Norwegian adaptation of NACE Rev. 2. SIC2007 forms the basis for classifying units according to principal activity in the CRE. The use of common standards is essential in order to enable the comparison and analysis of statistical data at national/international level and over time.

The survey is also classified according to EUROSTAT's end-use categories (Main Industrial Groupings, MIG). The end-use categories (MIGs) are based on the 3-digit level industrial groupings in SIC 2007. Six end-use categories are included in the survey:

MIG Code	Description
E1	Intermediate goods
E2	Capital goods
E3	Consumer durables
E4	Consumer non-durables
E5	Consumer goods (E3+E4)
E6	Energy goods

The following table summarises the most important industries included in the different end-use categories:

MIG	Main industries included
Intermediate goods	Support activities for oil and gas extraction, wood and wood products, Pulp, paper and paper products, Basic chemicals and Basic metals
Capital goods	Fabricated metal products, Machinery and equipment and Building of ships, oil platforms and modules
Consumer durables	Production of furniture
Consumer non-durables	Food products, Publishing, printing and reproduction and Pharmaceuticals
Consumer goods (E3+E4)	Food products, Publishing, printing and reproduction, Pharmaceuticals and Production of furniture
Energy goods	Oil and gas extraction, Refined petroleum products and Electricity, gas and steam supply

For a complete description of industries covered in each MIG, see the Commission Regulation 656/2007³.

The objective of this classification is to provide an activity breakdown of NACE, which is an intermediate level between the Sections (for example C: Manufacturing) and the Subsections (for example CA: Manufacture of food products, beverages and tobacco). The classification of the different units is based on the application of the produced products. It should be noted that the MIGs are not comparable in size, and the consumer durables heading in particular is smaller than the others.

5. Sources of error and uncertainty

5.1. Measurement and processing errors

Measurement errors are caused by the questionnaire or the respondent's internal system for obtaining the data. Examples are ambiguous questions, misunderstood questions or erroneous data from the respondents. In the Statistics on turnover, errors in reported figures may originate from misunderstandings of the concept of turnover or the definition of the main variables used in the survey. Unambiguous guidelines and definitions are therefore emphasised. The use of incorrect units of measurement can occur since the figures should be reported in NOK thousands. This type of error will become evident during the revision of the data.

Processing errors can occur when Statistics Norway processes the data. Typical examples are misinterpretations of answers (1 may be interpreted as 7 and so on) or that correct answers for some reason are assumed to be false and corrected. Paper questionnaires are optically read with automatic verification and transmission to an electronic medium. The current techniques for optical reading are of a high quality, and few errors are found in this phase of the production. The introduction of IDUN has also helped to reduce such errors, as data from electronic questionnaires are loaded directly into the system. Questionnaires that are not verified by the optical reading are dealt with manually. Thus there is room for human error, but considerable deviations will normally become evident during the revision of the data.

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:155:0003:0006:EN:PDF>

5.2. Non-response errors

Errors of non-response refer to errors that either occur due to missing questionnaires or due to blank boxes in the questionnaires. The response rate when the deadline expires lies around 96 per cent (2008). Critical units, i.e. units that have a considerable impact on the results on a detailed level aggregation (2-digit NACE), are contacted by telephone. Missing questionnaires are mainly imputed automatically, based on previous reported figures (cold-deck method).

5.3. Sampling errors

Sampling errors refer to uncertainties that occur in sample surveys as opposed to full counts. The Statistics on turnover covers about 70 per cent of the turnover in the population. In order to ensure a high degree of relevance at the lowest cost possible, great effort is put into including all large units in the population in the sample. Uncertainty due to sampling errors is estimated when inflating sample data to population level, and the result is compared with figures from previous months. The coefficient of variation for the aggregate Manufacturing and mining and quarrying is estimated to be 1.6 (January 2009).

5.4. Other sources of error

Coverage errors refer to errors in registers that define the population, in this case the Central Register of Establishments and Enterprises. As a result of such errors, units may be incorrectly included in or excluded from the population. Other problems are related to delays in the update of the registers and units that are incorrectly classified. From experience it is known that a limited share of the population units is incorrectly classified. This is usually due to misleading or insufficient information at a certain time. Calculations of the size and significance of such errors have not been carried out. However, such errors are not considered to be greater than for other quantitative short-term statistics.

Modelling errors are mainly related to problems with the seasonal adjustment of time series. Such problems are caused by deviation from the conditions that form the basis for the model used. Typical problems are related to public holidays such as Christmas and Easter. X12-ARIMA generates a number of indicators that are used to evaluate the quality of the seasonal adjustment. These indicators have identified a stable seasonal pattern.

6. Comparability and correlation

6.1. Comparability over time and space

As from January 2009, SIC2002 has been replaced by SIC 2007 (see paragraph 2.1). The historical series based on this new version of SIC have been recalculated back to 1998. For the years 1998 to 2005, a macro-approach is used for back-casting the time series, and for the years 2006-2008 the survey is recalculated by a detailed re-working of individual data (micro-approaches). Users of the data must ensure they use results based on the same version of SIC when making comparisons over time. When looking at changes from January 1998 to December 2008 either the series based on SIC2002 or the series based on SIC2007 must be used.

Historical series based on SIC2002 remain available in the Statbank database under Completed time series. However, as from January 2009, only series based on SIC2007 will be continued. To get an overview of possible changes in industrial groupings, see the article on new Standard for Industrial Classification.

6.2. Coherence with other statistics

The Statistics on turnover is a leading indicator of future turnover of oil and gas extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply, and is one of several indicators that monitor the performance of the economy. The correlation with the following statistics is utilised for control purposes:

- Index of production
- Statistics on new orders. Manufacturing
- Quarterly investment statistics Manufacturing, Mining and quarrying and Electricity supply
- Economic trends for Norway and abroad
- Manufacturing statistics. Structural data
- Quarterly national accounts
- Manufacturing statistics. Commodity figures

The Statistics on turnover. Oil and gas extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply and the Index of production have joint data collection.

7. Availability

The Statistics on turnover (http://www.ssb.no/ogibkoms_en/) is published electronically (tables and figures) on Statistics Norway's website. The data are also available in Statbank Norway. Annually aggregated indices are available in Statistical Yearbook of Norway.

7.1. Internet

The homepage for the statistics is: http://www.ssb.no/ogibkoms_en/

7.3. Publications

The statistics are published monthly in Today's statistics on the Internet (www.ssb.no/english) and in Norges offisielle statistikk (NOS).

7.4. Storing and uses for basic material

Non-revised and revised micro data are stored in accordance with Statistics Norway's guidelines for storing computer files.

7.5. Other documentation

Statistisk sentralbyrå (2009): *Standard for næringsgruppering*, NOS D 383.

Sørensen, Espen (1998) : *Produksjonsindeksen for industrien*, Notater 98/44, Statistisk sentralbyrå

Rodriguez, Joaquin (1997) : *Sesongjustering i praksis - en innføring* , Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå

EUROSTAT (2002): *Manual: Methodology of short term Statistics*, Luxembourg.

Statistical Act (1989): §2-2 and 2-3

Mevik, Anna Karin (2008): "Estimering av månedlig omsetning innenfor bergveksdrift og industri"

Vedlegg 1: Oversikt over skjema som sendes ut til oppgavegivere

Seksjon for industristatistikk
 Postboks 8131, Dep. 0033 Oslo
 Produksjon og omsetning
 Tlf: 62 88 56 09 Faks: 62 88 55 51
 E-post: prodoms@ssb.no

Undergitt taushetsplikt
 Skjema med oppgaveplikt

Foretakets orgnr.:

Oppgave over produksjon og omsetning for September 2009 - **SVARFRIST: 14-OKT-09**

Vi ber Dem skrive store og tydelige tall, uten desimaler og tusenskilletegn.

	September 2009	Foregående måned
1.1 Antall arbeidere (Produksjon- og driftsarbeidere ved utgangen av måneden)		
1.2 Antall heltidsfunksjonærer (ved utgangen av måneden)		
1.3 Antall deltidfunksjonærer (ved utgangen av måneden)		

	Fra og med			Til og med			Fra og med			Til og med		
	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År
2.1 Oppgaveperiode for timeverkstill												
2.2 Driftsstansperiode (produksjonsstans pga. av ferie, streik o.l.)												
2.3 Antall timeverk utført av arbeidere (inkl. overtid, ekskl. syke- og feriefravær)												

3.1 Oppgaveperiode for omsetningstill												
3.2 Total omsetning til bedriften i 1000 kr (sum avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, ekskl. mva)												
3.3 Omsetning egenproduksjon i 1000 kr (sum avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, ekskl. mva)												

Lever skjema på internett <https://idun.ssb.no> Brukerident: Passord:

Opplysninger om kontaktperson og forsendelsesadresse:

Kontaktperson: Kontaktbedrift:
 Telefon: Avdeling
 Faks: Adresse:
 Epost: merete.ersland.machle@akersolutions.com Postnr. og poststed:

Er opplysningene om bedriften og kontaktperson korrekte? Hvis nei, ber vi Dem korrigere i post 4!

4. Andre opplysninger

Dato

Underskrift

RA-0334

RA - 0334

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Seksjon for industristatistikk
Postboks 8131, Dep. 0033 Oslo
Produksjon og omsetning
Tlf: 62 88 56 09 Faks: 62 88 55 51
E-post: prodoms@ssb.no

Undergitt taushetsplikt
Skjema med oppgaveplikt

Oppgave over produksjon og omsetning for September 2009

- Svarfrist: 14-OKT-09

	Fra og med			Til og med		
	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År
1.1 Oppgaveperiode for mengdetall						
1.2 Driftstansperiode (produksjonsstans pga. av ferie, streik, o.l.)						

2. Produkter	Varenr.	Enhet	Produsert mengde
Forbruk av elektrisk kraft (prioritert og uprioritert)	27160000	mwh	
Forbruk av uprioritert (tilfeldig) kraft	27160001	mwh	
Aluminium, ulegert, primært, til eget bruk	76011002	tonn	
Aluminium, ulegert, omsmeltet (sekundær), til eget bruk	76011004	tonn	
Aluminium, legert, til salg	76012001	tonn	
Anodekull	85451000	tonn	

3.1 Oppgaveperiode for omsetningstall					
3.2 Total omsetning til bedriften i 1000 kr (sum avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, ekskl. mva)					
3.3 Omsetning, egenproduksjon i 1000 kr (sum avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, ekskl. mva)					

Kontaktperson:

Telefon:

Faks:

Epost:

Kontaktbedrift:

Avdeling:

Adresse:

Postnr. og poststed:

4. Andre opplysninger:

Lever skjema på internett

<https://idun.ssb.no>

Brukerident:

Passord:

RA-0335

Dato

Underskrift

RA - 0335

Seksjon for industristatistikk
Postboks 8131, Dep. 0033 Oslo
Produksjon og omsetning
Tlf: 62 88 56 09 Faks: 62 88 55 51
E-post: prodoms@ssb.no

Undergitt taushetsplikt
Skjema med oppgaveplikt

Foretakets orgnr.:

Omsetningsoppgave for September 2009

- SVARFRIST: **14-OKT-09**

Vi ber Dem skrive store og tydelige tall, uten desimaler og tusenskilletegn.

	September 2009						Foregående måned					
	Fra og med			Til og med			Fra og med			Til og med		
	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År	Dag	Mnd	År
1. Oppgaveperiode for omsetningstall												
2. Driftsstansperiode (produksjonsstans pga. av ferie, streik o.l.)												
3. Total omsetning til bedriften i 1000 kr (sum avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, ekskl. mva)												

Lever skjema på internett <https://idun.ssb.no> Brukerident: Passord:

Opplysninger om kontaktperson og forsendelsesadresse:

Kontaktperson: Kontaktperson: Kontaktbedrift:
Telefon: Avdeling:
Faks: Adresse:
Epost: Postnr. og poststed:

Er opplysningene om bedriften og kontaktperson korrekte? Hvis nei, ber vi Dem korrigere i post 4!

4. Andre opplysninger

Rettledning:

1. Oppgaveperiode for omsetningstallene

Her angis perioden som omsetningstallene gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det mest av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.

2. Driftsstansperiode

Her føres perioder med produksjonsstans (fellesferie, streik mv.). Bare stans over hele dager oppgis. Driftsstans på offentlige helligdager, (1. januar, skjærtorsdag, langfredag, 2.påskedag, 1. mai, Kristi himmelfartsdag, 17. mai, 2.pinsedag, 1. og 2. juledag) behøves ikke å oppgis. Hvis bedriften var i virksomhet i disse dagene, ber vi om at dette kommenteres under post 4.

3. Total omsetning i 1000 kr

Samlet avgiftspliktig og avgiftsfri omsetning og uttak av varer og tjenester i måneden, merverdiavgift ikke medregnet. Tallene oppgis i 1000 kr.

4. Andre opplysninger

Her kan kontaktperson korrigere opplysningene om bedriften, kontaktperson og tallene fra forrige måned eller kommentere årsaken til store endringer fra foregående måned, perioder med redusert drift o.l.. Referer til hvilken post det gjelder. Ønskes skjema på nynorsk kan det påføres i denne posten.

Dato

Underskrift

RA-0375

RA - 0375

Oslo, 30-SEP-09

Deres ref.: , Vår ref.: 09/381/09

Saksbehandler: Cathrine Bergjordet

Seksjon for industristatistikk

Oppgave over produksjon og omsetning - September 2009

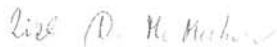
Oppgavene samles inn av Statistisk sentralbyrå med hjemmel i § 2-2 (1) i Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54 og Finansdepartementets delegasjonsbrev av 13. februar 1990. Etter statistikklovens § 2-3 har Statistisk sentralbyrå myndighet til å ilegge tvangsmulkt for oppgavegivere som ikke gir opplysninger innen fastsatt frist. Dersom De mener at De ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi oppgaver, kan De klage over pålegget innen 3 uker. Klageretten gjelder ikke spørsmålet om oppgaveplikten er rimelig eller nødvendig.

Oppgavene er undergitt taushetsplikt etter statistikklovens § 2-4. Statistisk sentralbyrå vil bruke opplysningene til å utarbeide offisiell statistikk, og til statistisk bruk for forskning og offentlig planlegging. Opplysningene vil bli oppbevart og eventuelt tilintetgjort på en betryggende måte.

Innsendingsfrist for oppgaven er 14-OKT-09

For mer informasjon kan De ta kontakt med Statistisk sentralbyrå på tlf: 62 88 56 09 eller e-post: prodoms@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Lise Dalen McMahon
Seksjonssjef

VEND!

Følgerev til oppgave over produksjon og omsetning

Rettledning til oppgave over produksjon og omsetning RA-0334

Opplysningene benyttes i den månedlige produksjonsindeksen og omsetningsstatistikken. Tallene publiseres i Dagens statistikk, Internett (<http://www.ssb.no>).

Generelt

- En bedrift er et foretak eller del av et foretak, med en økonomisk aktivitet av en viss størrelse, på ett geografisk avgrenset sted. Oppgavene innhentes for den enkelte bedrift. Adressen på forsiden viser hvilken bedrift vi ønsker opplysninger om. Foretak med flere bedrifter må derfor gi særskilt oppgave for hver bedrift det har fått tilsendt skjema for. Har De ikke opplysninger for hver enkelt bedrift, ber vi Dem fordele foretakstallene på de enkelte bedrifter, om nødvendig etter beste skjønn.
- Alle felt skal fylles ut - også hvis verdien er 0.
- Ved eventuelle rettinger til utfylte tall eller de forhåndsutfylte tallene for foregående måned, ber vi Dem gjøre dette i post 4.
- Rettledningen er veiledende, og vi ber Dem være nøye med å bruke samme definisjon fra måned til måned. Der De er svært usikker - ber vi Dem ta kontakt med oss.
- Opplysninger om kontaktpersonen viser hvem SSB skal sende skjemaet / rette forespørsler til.
- Det er kun de hvite feltene som skal fylles ut.

1.1 Antall arbeidere

Antall sysselsatte ved bedriften pr. den siste dag i måneden (inkl. syke og permitterte). Omfatter tilsatte produksjons- og driftsarbeidere, inklusive lærlinger. Personer i bedriftens personalkantine, rengjøringspersonale og andre støttefunksjoner regnes som arbeidere, hvis de er ansatt i bedriften. Deltidsansatte, ferievikarer og mer tilfeldig personell som er tilsatt for et kortere tidsrom regnes også med. Innleid personale regnes ikke med. Hvis bedriften har arbeidere, skal post 2.1-2.3 fylles ut, ellers ikke.

1.2 og 1.3 Antall heltids- og deltidfunksjonærer

Antall sysselsatte heltids- og deltidfunksjonærer ved bedriften pr. den siste dag i måneden (inkl. syke og permitterte). Funksjonærer omfatter ansatte som ikke er arbeidere, herunder kontorpersonell, sekretærer, ansatte i ledende stillinger, uansett virksomhet i bedriften. Innleid personale regnes ikke med. Deltidsansatte, ferievikarer og mer tilfeldig personell som er tilsatt for et kortere tidsrom regnes også med, mens eiere (sysselsatte eiere i enkeltmannsfirma eller ansvarlig selskap eller familiemedlemmer uten fast lønn som regelmessig arbeider i bedriften) ikke regnes med. Deltidfunksjonærer er funksjonærer i mindre enn hel stilling.

2.1 Oppgaveperiode for timeverkstallet

Her angis perioden som timeverkstallet gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.

2.2 Driftsstansperiode

Her føres perioder med produksjonsstans (fellesferie, streik mv.). Bare stans over hele dager oppgis. Driftsstans på offentlige helligdager, (1. januar, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, 1. mai, Kristi himmelfartsdag, 17. mai, 2. pinsedag, 1. og 2. juledag) behøver ikke å oppgis. Var bedriften imidlertid i virksomhet i disse dagene, ber vi om at dette kommenteres under pkt. 4.

2.3 Antall timeverk utført av arbeiderne

Antall timeverk utført av arbeiderne (post 1.1) inkluderer overtidstimer, men er ekskl. fravær ved ferie, sykdom, streik mv. Betalte timeverk ved fravær pga. ferie, lovbestemte helge- og høytidsdager, sykdom (egen eller barns) skal ikke være med. Tallene oppgis i hele timer.

3.1 Oppgaveperiode for omsetningstallene

Her angis perioden som omsetningstallene gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.

3.2 Total omsetning i 1000 kr

Omfatter sum avgiftspliktig og avgiftsfri salgssinntekter av varer og tjenester, ekskl. merverdiavgift. Tallene oppgis i 1000 kr.

3.3 Omsetning, egenproduksjon i 1000 kr

Omfatter salg av varer produsert for egen regning og salgsverdi av egne varer leieprodusert hos andre. Skal ikke omfatte godtgjørelse for handelsvarer eller andre inntekter, og skal være eksklusiv merverdiavgift. Interne leveranser mellom bedrifter i foretaket skal ikke være inkludert. Tallene oppgis i 1000 kr.

4. Andre opplysninger

Her kan kontaktpersonen korrigere opplysningene om bedriften, kontaktpersonen og tallene fra forrige måned, eller kommentere årsaken til store endringer fra foregående måned, perioder med redusert drift o.l. Det refereres til hvilken post endringen gjelder. Ønskes skjema på nynorsk kan det påføres i denne posten.

Rettledning til oppgave over produksjon og omsetning (RA-0335)

Opplysningene benyttes i den månedlige produksjonsindeksen. Tallene publiseres i Dagens statistikk, Internett (<http://www.ssb.no>)

Generelt

- **En bedrift er et foretak eller del av et foretak, med en økonomisk aktivitet av en viss størrelse, på ett geografisk avgrenset sted. Oppgavene innhentes for den enkelte bedrift.** Adressen på forsiden viser hvilken bedrift vi ønsker opplysninger om. Foretak med flere bedrifter må derfor gi særskilt oppgave for hver bedrift det har fått tilsendt skjema for. Har De ikke opplysninger for hver enkelt bedrift, ber vi Dem fordele foretakstallene på de enkelte bedrifter, om nødvendig etter beste skjønn.
- Alle felt skal fylles ut - også hvis verdien er 0.
- Ved eventuelle rettinger til utfylte tall eller de forhåndsutfylte tallene for foregående måned, ber vi Dem gjøre dette i post 4.
- Rettledningen er veiledende, og vi ber Dem være nøye med å bruke samme definisjon fra måned til måned. Der De er svært usikker - ber vi Dem ta kontakt med oss.
- Opplysninger om kontaktpersonen viser hvem SSB skal sende skjemaet / rette forespørsler til.
- Det er kun de hvite feltene som skal fylles ut.

1.1 Oppgaveperiode for mengdetallet

Her angis perioden som mengdetallet gjelder for -helst kalendermåned. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.

1.2 Driftsstansperiode

Her føres perioder med produksjonsstans (fellesferie, streik mv.). Bare stans over hele dager oppgis. Driftsstans på offentlige helligdager, (1. januar, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, 1. mai, Kristi himmelfartsdag, 17. mai, 2. pinsedag, 1. og 2. juledag) behøver ikke å oppgis. Var bedriften imidlertid i virksomhet i disse dagene, ber vi om at dette kommenteres under post 4.

2. Produsert mengde

Her angis mengden produsert av den oppførte varen i perioden. Eventuelle andre produkter som produseres føres i post 4.

3.1 Oppgaveperiode for omsetningstallene

Her angis perioden som omsetningstallene gjelder for. Oppgaveperiodene må henge sammen i tid, og det meste av oppgaveperioden må være innenfor kalendermåneden.

3.2 Total omsetning i 1000 kr

Omfatter sum avgiftspliktig og avgiftsfri salgsinntekter av varer og tjenester, ekskl. merverdiavgift. Tallene oppgis i 1000 kr.

3.3 Omsetning, egenproduksjon i 1000 kr

Omfatter salg av varer produsert for egen regning og salgsverdi av egne varer leieprodusert hos andre. Skal ikke omfatte godtgjørelse for handelsvarer eller andre inntekter, og skal være eksklusiv merverdiavgift. Interne leveranser mellom bedrifter i foretaket skal ikke være inkludert. Tallene oppgis i 1000 kr.

4. Andre opplysninger

Her kan kontaktpersonen korrigere opplysningene om bedriften, kontaktpersonen og tallene fra forrige måned, eller kommentere årsaken til store endringer fra foregående måned, perioder med redusert drift o.l. Det refereres til hvilken post endringen gjelder. Ved produksjon av andre produkter, kan disse føres her (ta bare med de to viktigste). Ønskes skjema på nynorsk kan det påføres i denne posten.

Vedlegg 2: Tabellene som publiseres

Månedlig omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraft

Tabell 1. Omsetning¹ etter næring og varetype og etter marked. Råserier². Millioner NOK

Næring ³	Januar - September			Juli - September			September		
	2008	2009	Pst. endring	2008	2009	Pst. endring	2008	2009	Pst. endring
Utvinning, bergverk, ind. og kraft . . .	1 221 754	1 035 463	-15,2	407 124	333 326	-18,1	139 467	115 134	-17,4
Hjemmemarked	536 842	508 286	-5,3	180 612	162 455	-10,1	67 563	59 087	-12,5
Eksportmarked	684 913	527 177	-23,0	226 512	170 872	-24,6	71 904	56 047	-22,1
Utvinning og utvinningstjenester . . .	519 402	394 048	-24,1	169 668	127 524	-24,8	49 302	39 374	-20,1
Hjemmemarked	86 127	70 665	-18,0	29 500	24 347	-17,5	8 948	7 742	-13,5
Eksportmarked	433 275	323 380	-25,4	140 168	103 176	-26,4	40 354	31 631	-21,6
Industri og bergverksdrift	619 270	565 964	-8,6	209 514	186 780	-10,9	78 619	69 928	-11,1
Hjemmemarked	372 075	365 127	-1,9	125 415	120 352	-4,0	47 822	45 981	-3,8
Eksportmarked	247 194	200 836	-18,8	84 099	66 428	-21,0	30 797	23 947	-22,2
Bergverksdrift	9 883	8 577	-13,2	4 823	4 016	-16,7	1 874	1 354	-27,7
Hjemmemarked	5 397	5 539	2,6	1 984	2 182	10,0	837	698	-16,6
Eksportmarked	4 487	3 037	-32,3	2 840	1 834	-35,4	1 038	657	-36,7
Industri	609 387	557 388	-8,5	204 691	182 765	-10,7	76 745	68 574	-10,6
Hjemmemarked	366 679	359 589	-1,9	123 432	118 170	-4,3	46 986	45 283	-3,6
Eksportmarked	242 709	197 799	-18,5	81 261	64 594	-20,5	29 760	23 290	-21,7
Kraftforsyning	83 080	75 451	-9,2	27 940	19 021	-31,9	11 545	5 832	-49,5
Hjemmemarked	78 640	72 491	-7,8	25 697	17 755	-30,9	10 792	5 364	-50,3
Eksportmarked	4 440	2 959	-33,4	2 243	1 267	-43,5	753	468	-37,8
Etter varetype									
Innsatsvarer	252 177	226 552	-10,2	84 421	77 027	-8,8	31 778	28 535	-10,2
Hjemmemarked	148 104	152 233	2,8	49 511	51 817	4,7	18 985	19 429	2,3
Eksportmarked	104 071	74 317	-28,6	34 909	25 209	-27,8	12 793	9 106	-28,8
Investeringsvarer	184 439	193 262	4,8	63 258	58 671	-7,3	25 625	22 390	-12,6
Hjemmemarked	125 331	130 971	4,5	43 141	39 998	-7,3	17 207	15 915	-7,5
Eksportmarked	59 108	62 291	5,4	20 117	18 673	-7,2	8 418	6 476	-23,1
Konsumvarer i alt	142 978	144 478	1,0	48 328	48 711	0,8	18 589	18 414	-0,9
Hjemmemarked	114 167	114 791	0,5	39 372	39 669	0,8	14 804	14 638	-1,1
Eksportmarked	28 810	29 686	3,0	8 956	9 043	1,0	3 785	3 777	-0,2
Energivarer	642 163	471 170	-26,6	211 117	148 917	-29,5	63 475	45 794	-27,9
Hjemmemarked	149 237	110 288	-26,1	48 588	30 970	-36,3	16 567	9 106	-45,0
Eksportmarked	492 923	360 883	-26,8	162 529	117 947	-27,4	46 908	36 688	-21,8

¹Tallene kan revideres 2 ganger, men ikke senere enn 6 måneder etter første publisering.

²Oppblåste omsetningstall basert på utvalgstall.

³Aggregeringsnivåene refererer seg til Standard for næringsgruppering (SN2007). Se NOS D383 for nærmere om dette.

Kilde: SSB

Månedlig omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraft**Tabell 2. Omsetning¹ etter næring og varetype og etter marked. Råserier². 2005=100.**

Næring ³	Januar - September			Juli - September			September		
	2008	2009	Pst. endring	2008	2009	Pst. endring	2008	2009	Pst. endring
Utvinning, bergverk, ind. og kraft . . .	142,1	120,4	-15,2	142,0	116,3	-18,1	146,0	120,5	-17,4
Hjemmemarked	138,8	131,4	-5,3	140,1	126,0	-10,1	157,2	137,5	-12,5
Eksporthandel	144,8	111,4	-23,0	143,6	108,3	-24,6	136,8	106,6	-22,1
Utvinning og utvinningstjenester . . .	148,8	112,9	-24,1	145,8	109,6	-24,8	127,1	101,5	-20,1
Hjemmemarked	198,1	162,6	-18,0	203,6	168,0	-17,5	185,3	160,3	-13,5
Eksporthandel	141,7	105,8	-25,4	137,6	101,3	-26,4	118,8	93,1	-21,6
Industri og bergverksdrift	146,8	134,1	-8,6	149,0	132,8	-10,9	167,7	149,1	-11,1
Hjemmemarked	144,6	141,9	-1,9	146,2	140,3	-4,0	167,3	160,8	-3,8
Eksporthandel	150,1	121,9	-18,8	153,2	121,0	-21,0	168,3	130,9	-22,2
Bergverksdrift	119,5	103,7	-13,2	174,9	145,6	-16,7	203,9	147,3	-27,7
Hjemmemarked	100,2	102,8	2,6	110,5	121,5	10,0	139,8	116,6	-16,6
Eksporthandel	155,6	105,3	-32,3	295,4	190,8	-35,4	324,0	205,0	-36,7
Industri	147,3	134,7	-8,5	148,4	132,5	-10,7	167,0	149,2	-10,6
Hjemmemarked	145,6	142,8	-1,9	147,0	140,7	-4,3	167,9	161,8	-3,6
Eksporthandel	150,0	122,2	-18,5	150,7	119,8	-20,5	165,5	129,5	-21,7
Kraftforsyning	93,5	84,9	-9,2	94,3	64,2	-31,9	117,0	59,1	-49,5
Etter varetype									
Innsatsvarer	141,7	127,3	-10,2	142,4	129,9	-8,8	160,8	144,4	-10,2
Hjemmemarked	140,8	144,7	2,8	141,2	147,7	4,7	162,4	166,2	2,3
Eksporthandel	143,2	102,2	-28,6	144,1	104,0	-27,8	158,4	112,7	-28,8
Investeringsvarer	171,1	179,3	4,8	176,0	163,3	-7,3	213,9	186,9	-12,6
Hjemmemarked	168,0	175,6	4,5	173,5	160,9	-7,3	207,6	192,0	-7,5
Eksporthandel	177,9	187,5	5,4	181,7	168,6	-7,2	228,1	175,4	-23,1
Konsumvarer i alt	130,9	132,3	1,0	132,8	133,8	0,8	153,2	151,8	-0,9
Hjemmemarked	138,8	139,6	0,5	143,6	144,7	0,8	162,0	160,2	-1,1
Eksporthandel	106,9	110,1	3,0	99,6	100,6	1,0	126,3	126,1	-0,2
Energivarer	138,1	101,3	-26,6	136,2	96,1	-29,5	122,8	88,6	-27,9
Hjemmemarked	119,6	88,4	-26,1	116,8	74,4	-36,3	119,5	65,7	-45,0
Eksporthandel	144,9	106,1	-26,8	143,3	104,0	-27,4	124,1	97,0	-21,8

¹Tallene kan revideres 2 ganger, men ikke senere enn 6 måneder etter første publisering.²Oppblåste omsetningstall basert på utvalgstall.³Aggregeringsnivåene refererer seg til Standard for næringsgruppering (SN2007). Se NOS D383 for nærmere om dette.

Kilde: SSB

Månedlig omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraft

Tabell 3. Sesongjustert omsetning¹ etter næring og varetype og etter marked. Månedstall. 2005=100

Næring ²	Månedstall			Endring i prosent		
	Juli 2009	August 2009	September 2009	Jun. 09 - jul. 09	Jul. 09 - aug. 09	Aug. 09 - sep. 09
Utvinning, bergverk, ind. og kraft . . .	120,1	120,7	119,3	2,5	0,5	-1,2
Hjemmemarked	130,8	134,1	128,9	-0,3	2,6	-3,9
Eksportmarked	113,1	109,7	110,3	6,4	-3,0	0,5
Utvinning og utvinningstjenester . . .	113,7	109,7	110,6	2,6	-3,5	0,8
Hjemmemarked	165,2	159,8	161,9	1,4	-3,3	1,3
Eksportmarked	105,9	102,7	102,8	3,6	-3,0	0,1
Industri og bergverksdrift	134,1	139,2	133,4	3,2	3,8	-4,2
Hjemmemarked	140,1	146,7	142,4	0,1	4,7	-2,9
Eksportmarked	128,1	123,2	118,8	5,9	-3,8	-3,6
Bergverksdrift	99,8	132,8	107,1	-10,5	33,1	-19,3
Hjemmemarked	107,6	117,9	83,2	-0,2	9,6	-29,5
Eksportmarked	91,8	134,7	147,5	-19,5	46,7	9,5
Industri	134,6	138,9	134,3	3,2	3,2	-3,4
Hjemmemarked	140,8	147,2	143,6	0,1	4,5	-2,4
Eksportmarked	129,5	122,4	118,5	7,0	-5,4	-3,2
Kraftforsyning	87,3	80,2	68,8	-1,4	-8,1	-14,2
Etter varetype						
Innsatsvarer	127,8	134,0	129,2	1,2	4,9	-3,6
Hjemmemarked	146,8	149,1	145,2	0,2	1,6	-2,6
Eksportmarked	100,3	110,9	107,3	2,4	10,6	-3,3
Investeringsvarer	177,7	176,6	170,4	10,5	-0,6	-3,5
Hjemmemarked	174,2	171,0	178,1	9,7	-1,8	4,1
Eksportmarked	204,7	177,5	153,7	10,1	-13,3	-13,4
Konsumvarer i alt	137,8	140,3	135,7	2,7	1,8	-3,3
Hjemmemarked	144,3	147,2	141,9	3,3	1,9	-3,5
Eksportmarked	119,0	119,6	117,5	1,2	0,5	-1,7
Energivarer	101,2	99,1	95,5	0,8	-2,1	-3,6
Hjemmemarked	89,0	86,9	68,7	-0,8	-2,4	-20,9
Eksportmarked	106,3	102,8	105,4	3,0	-3,2	2,5

¹Oppblåste omsetningstall basert på utvalgstall.²Aggregeringsnivåene refererer seg til Standard for næringsgruppering (SN2007). Se NOS D383 for nærmere om dette.

Kilde: SSB

Månedlig omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraft

Tabell 4. Sesongjustert omsetning¹ etter næring og varetype og etter marked. Periodedetail. 2005=100

Næring ²	3 måneders gjennomsnitt			Endring i prosent		
	Jan. 09 - mar. 09	Apr. 09 - jun. 09	Jul. 09 - sep. 09	Okt. 08-des. 08 Jan. 09-mar. 09	Jan. 09-mar. 09 Apr. 09-jun. 09	Apr. 09-jun. 09 Jul. 09-sep. 09
Utvinning, bergverk, ind. og kraft .	129,3	116,3	120,0	-3,9	-10,1	3,2
Hjemmemarked	142,6	129,6	131,3	0,8	-9,2	1,3
Eksportmarked	119,4	105,7	111,0	-6,5	-11,4	5,0
Utvinning og utvinningstjenester .	120,6	106,3	111,3	-5,5	-11,8	4,7
Hjemmemarked	163,0	156,9	162,3	-4,5	-3,8	3,5
Eksportmarked	114,8	98,9	103,8	-5,5	-13,8	4,9
Industri og bergverksdrift	142,5	130,4	135,6	-0,8	-8,5	4,0
Hjemmemarked	151,2	138,9	143,0	2,2	-8,2	3,0
Eksportmarked	127,2	118,4	123,4	-7,3	-6,9	4,2
Bergverksdrift	100,7	111,5	113,2	-18,9	10,7	1,6
Hjemmemarked	92,4	109,1	102,9	-11,2	18,1	-5,7
Eksportmarked	114,7	114,9	124,7	-25,8	0,2	8,5
Industri	143,4	130,8	135,9	-0,7	-8,8	3,9
Hjemmemarked	152,4	139,4	143,9	2,3	-8,5	3,2
Eksportmarked	127,2	118,5	123,5	-7,2	-6,9	4,2
Kraftforsyning	101,0	90,7	78,8	-6,0	-10,2	-13,1
Etter varetype						
Innsatsvarer	129,6	123,7	130,3	-5,5	-4,6	5,4
Hjemmemarked	146,4	141,5	147,0	1,2	-3,3	3,9
Eksportmarked	106,1	95,7	106,2	-16,9	-9,9	11,0
Investeringsvarer	204,1	171,1	174,9	11,8	-16,2	2,2
Hjemmemarked	202,9	168,3	174,5	14,4	-17,0	3,6
Eksportmarked	202,5	180,7	178,6	5,7	-10,7	-1,1
Konsumvarer i alt	135,9	135,1	138,0	-1,5	-0,6	2,2
Hjemmemarked	141,5	140,1	144,5	-1,2	-1,0	3,2
Eksportmarked	119,2	118,0	118,7	-2,6	-1,0	0,6
Energivarer	111,1	97,2	98,6	-7,0	-12,5	1,4
Hjemmemarked	103,4	89,5	81,5	-12,3	-13,5	-8,9
Eksportmarked	113,8	99,8	104,8	-5,9	-12,3	5,0

¹Oppblåste omsetningstall basert på utvalgstill.²Aggregeringsnivåene refererer seg til Standard for næringsgruppering (SN2007). Se NOS D383 for nærmere om dette.

Kilde: SSB

Monthly Statistics on Turnover. Oil and gas extraction, manufacturing, mining and quarry

Table 1. Turnover¹ by division and main industrial groupings and by market. Original series². Million NOK

Industrial Classification ³	January - September			July - September			September		
	2008	2009	Pct. change	2008	2009	Pct. change	2008	2009	Pct. change
Extraction, mining, manuf. and elec . . .	1 221 754	1 035 463	-15.2	407 124	333 326	-18.1	139 467	115 134	-17.4
Domestic market	536 842	508 286	-5.3	180 612	162 455	-10.1	67 563	59 087	-12.5
Export market	684 913	527 177	-23.0	226 512	170 872	-24.6	71 904	56 047	-22.1
Extraction and related services	519 402	394 048	-24.1	169 668	127 524	-24.8	49 302	39 374	-20.1
Domestic market	86 127	70 665	-18.0	29 500	24 347	-17.5	8 948	7 742	-13.5
Export market	433 275	323 380	-25.4	140 168	103 176	-26.4	40 354	31 631	-21.6
Manufacturing, mining and quarrying . .	619 270	565 964	-8.6	209 514	186 780	-10.9	78 619	69 928	-11.1
Domestic market	372 075	365 127	-1.9	125 415	120 352	-4.0	47 822	45 981	-3.8
Export market	247 194	200 836	-18.8	84 099	66 428	-21.0	30 797	23 947	-22.2
Mining and quarrying	9 883	8 577	-13.2	4 823	4 016	-16.7	1 874	1 354	-27.7
Domestic market	5 397	5 539	2.6	1 984	2 182	10.0	837	698	-16.6
Export market	4 487	3 037	-32.3	2 840	1 834	-35.4	1 038	657	-36.7
Manufacturing	609 387	557 388	-8.5	204 691	182 765	-10.7	76 745	68 574	-10.6
Domestic market	366 679	359 589	-1.9	123 432	118 170	-4.3	46 986	45 283	-3.6
Export market	242 709	197 799	-18.5	81 261	64 594	-20.5	29 760	23 290	-21.7
Electricity, gas and steam	83 080	75 451	-9.2	27 940	19 021	-31.9	11 545	5 832	-49.5
Domestic market	78 640	72 491	-7.8	25 697	17 755	-30.9	10 792	5 364	-50.3
Export market	4 440	2 959	-33.4	2 243	1 267	-43.5	753	468	-37.8
Main industrial groupings									
Intermediate goods	252 177	226 552	-10.2	84 421	77 027	-8.8	31 778	28 535	-10.2
Domestic market	148 104	152 233	2.8	49 511	51 817	4.7	18 985	19 429	2.3
Export market	104 071	74 317	-28.6	34 909	25 209	-27.8	12 793	9 106	-28.8
Capital goods	184 439	193 262	4.8	63 258	58 671	-7.3	25 625	22 390	-12.6
Domestic market	125 331	130 971	4.5	43 141	39 998	-7.3	17 207	15 915	-7.5
Export market	59 108	62 291	5.4	20 117	18 673	-7.2	8 418	6 476	-23.1
Consumer goods total.	142 978	144 478	1.0	48 328	48 711	0.8	18 589	18 414	-0.9
Domestic market	114 167	114 791	0.5	39 372	39 669	0.8	14 804	14 638	-1.1
Export market	28 810	29 686	3.0	8 956	9 043	1.0	3 785	3 777	-0.2
Energy goods	642 163	471 170	-26.6	211 117	148 917	-29.5	63 475	45 794	-27.9
Domestic market	149 237	110 288	-26.1	48 588	30 970	-36.3	16 567	9 106	-45.0
Export market	492 923	360 883	-26.8	162 529	117 947	-27.4	46 908	36 688	-21.8

¹The Figures can be revised twice after published, but no later than 6 months after the initial publishing.

²Total turnover based on grossed up sample figures.

³The levels of aggregation refers to the Standard Industrial Classification (SIC2007). See NOS D383 for further details.

Source: Statistics Norway

Monthly Statistics on Turnover. Oil and gas extraction, manufacturing, mining and quarry

Table 2. Turnover¹ by division and main industrial groupings and by market. Original series². 2005=100

Industrial Classification ³	January - September		Pct. change	July - September		Pct. change	September		Pct. change
	2008	2009		2008	2009		2008	2009	
Extraction, mining, manuf. and elec . . .	142.1	120.4	-15.2	142.0	116.3	-18.1	146.0	120.5	-17.4
Domestic market	138.8	131.4	-5.3	140.1	126.0	-10.1	157.2	137.5	-12.5
Export market	144.8	111.4	-23.0	143.6	108.3	-24.6	136.8	106.6	-22.1
Extraction and related services	148.8	112.9	-24.1	145.8	109.6	-24.8	127.1	101.5	-20.1
Domestic market	198.1	162.6	-18.0	203.6	168.0	-17.5	185.3	160.3	-13.5
Export market	141.7	105.8	-25.4	137.6	101.3	-26.4	118.8	93.1	-21.6
Manufacturing, mining and quarrying . . .	146.8	134.1	-8.6	149.0	132.8	-10.9	167.7	149.1	-11.1
Domestic market	144.6	141.9	-1.9	146.2	140.3	-4.0	167.3	160.8	-3.8
Export market	150.1	121.9	-18.8	153.2	121.0	-21.0	168.3	130.9	-22.2
Mining and quarrying	119.5	103.7	-13.2	174.9	145.6	-16.7	203.9	147.3	-27.7
Domestic market	100.2	102.8	2.6	110.5	121.5	10.0	139.8	116.6	-16.6
Export market	155.6	105.3	-32.3	295.4	190.8	-35.4	324.0	205.0	-36.7
Manufacturing	147.3	134.7	-8.5	148.4	132.5	-10.7	167.0	149.2	-10.6
Domestic market	145.6	142.8	-1.9	147.0	140.7	-4.3	167.9	161.8	-3.6
Export market	150.0	122.2	-18.5	150.7	119.8	-20.5	165.5	129.5	-21.7
Electricity, gas and steam	93.5	84.9	-9.2	94.3	64.2	-31.9	117.0	59.1	-49.5
Main industrial groupings									
Intermediate goods	141.7	127.3	-10.2	142.4	129.9	-8.8	160.8	144.4	-10.2
Domestic market	140.8	144.7	2.8	141.2	147.7	4.7	162.4	166.2	2.3
Export market	143.2	102.2	-28.6	144.1	104.0	-27.8	158.4	112.7	-28.8
Capital goods	171.1	179.3	4.8	176.0	163.3	-7.3	213.9	186.9	-12.6
Domestic market	168.0	175.6	4.5	173.5	160.9	-7.3	207.6	192.0	-7.5
Export market	177.9	187.5	5.4	181.7	168.6	-7.2	228.1	175.4	-23.1
Consumer goods total.	130.9	132.3	1.0	132.8	133.8	0.8	153.2	151.8	-0.9
Domestic market	138.8	139.6	0.5	143.6	144.7	0.8	162.0	160.2	-1.1
Export market	106.9	110.1	3.0	99.6	100.6	1.0	126.3	126.1	-0.2
Energy goods	138.1	101.3	-26.6	136.2	96.1	-29.5	122.8	88.6	-27.9
Domestic market	119.6	88.4	-26.1	116.8	74.4	-36.3	119.5	65.7	-45.0
Export market	144.9	106.1	-26.8	143.3	104.0	-27.4	124.1	97.0	-21.8

¹The Figures can be revised twice after published, but no later than 6 months after the initial publishing.

²Total turnover based on grossed up sample figures.

³The levels of aggregation refers to the Standard Industrial Classification (SIC2007). See NOS D383 for further details.

Source: Statistics Norway

Monthly Statistics on Turnover. Oil and gas extraction, manufacturing, mining and quarry

Table 3. Seasonally adjusted turnover¹. By division and main industrial groupings and by market. Monthly figures. 2

Industrial Classification ²	Monthly figures			Change in percent		
	July 2009	August 2009	September 2009	Jun 09 - Jul 09	Jul 09 - Aug 09	Aug 09 - Sep 09
Extraction, mining, manuf. and elec . .	120.1	120.7	119.3	2.5	0.5	-1.2
Domestic market	130.8	134.1	128.9	-0.3	2.6	-3.9
Export market	113.1	109.7	110.3	6.4	-3.0	0.5
Extraction and related services	113.7	109.7	110.6	2.6	-3.5	0.8
Domestic market	165.2	159.8	161.9	1.4	-3.3	1.3
Export market	105.9	102.7	102.8	3.6	-3.0	0.1
Manufacturing, mining and quarrying . .	134.1	139.2	133.4	3.2	3.8	-4.2
Domestic market	140.1	146.7	142.4	0.1	4.7	-2.9
Export market	128.1	123.2	118.8	5.9	-3.8	-3.6
Mining and quarrying	99.8	132.8	107.1	-10.5	33.1	-19.3
Domestic market	107.6	117.9	83.2	-0.2	9.6	-29.5
Export market	91.8	134.7	147.5	-19.5	46.7	9.5
Manufacturing	134.6	138.9	134.3	3.2	3.2	-3.4
Domestic market	140.8	147.2	143.6	0.1	4.5	-2.4
Export market	129.5	122.4	118.5	7.0	-5.4	-3.2
Electricity, gas and steam	87.3	80.2	68.8	-1.4	-8.1	-14.2
Main industrial groupings						
Intermediate goods	127.8	134.0	129.2	1.2	4.9	-3.6
Domestic market	146.8	149.1	145.2	0.2	1.6	-2.6
Export market	100.3	110.9	107.3	2.4	10.6	-3.3
Capital goods	177.7	176.6	170.4	10.5	-0.6	-3.5
Domestic market	174.2	171.0	178.1	9.7	-1.8	4.1
Export market	204.7	177.5	153.7	10.1	-13.3	-13.4
Consumer goods total	137.8	140.3	135.7	2.7	1.8	-3.3
Domestic market	144.3	147.2	141.9	3.3	1.9	-3.5
Export market	119.0	119.6	117.5	1.2	0.5	-1.7
Energy goods	101.2	99.1	95.5	0.8	-2.1	-3.6
Domestic market	89.0	86.9	68.7	-0.8	-2.4	-20.9
Export market	106.3	102.8	105.4	3.0	-3.2	2.5

¹Total turnover based on grossed up sample figures.

²The levels of aggregation refers to the Standard Industrial Classification (SIC2007). See NOS D383 for further details.

Source: Statistics Norway

Monthly Statistics on Turnover. Oil and gas extraction, manufacturing, mining and quarry

Table 4. Seasonally adjusted turnover¹. By division and main industrial groupings and by market. Periodic figures. 2

Industrial Classification ²	3 months average			Change in percent		
	Jan 09 - Mar 09	Apr 09 - Jun 09	Jul 09 - Sep 09	Oct 08-Dec 08 Jan 09-Mar 09	Jan 09-Mar 09 Apr 09-Jun 09	Apr 09-Jun 09 Jul 09-Sep 09
Extraction, mining, manuf. and elec . . .	129.3	116.3	120.0	-3.9	-10.1	3.2
Domestic market	142.6	129.6	131.3	0.8	-9.2	1.3
Export market	119.4	105.7	111.0	-6.5	-11.4	5.0
Extraction and related services	120.6	106.3	111.3	-5.5	-11.8	4.7
Domestic market	163.0	156.9	162.3	-4.5	-3.8	3.5
Export market	114.8	98.9	103.8	-5.5	-13.8	4.9
Manufacturing, mining and quarrying . . .	142.5	130.4	135.6	-0.8	-8.5	4.0
Domestic market	151.2	138.9	143.0	2.2	-8.2	3.0
Export market	127.2	118.4	123.4	-7.3	-6.9	4.2
Mining and quarrying	100.7	111.5	113.2	-18.9	10.7	1.6
Domestic market	92.4	109.1	102.9	-11.2	18.1	-5.7
Export market	114.7	114.9	124.7	-25.8	0.2	8.5
Manufacturing	143.4	130.8	135.9	-0.7	-8.8	3.9
Domestic market	152.4	139.4	143.9	2.3	-8.5	3.2
Export market	127.2	118.5	123.5	-7.2	-6.9	4.2
Electricity, gas and steam	101.0	90.7	78.8	-6.0	-10.2	-13.1
Main industrial groupings						
Intermediate goods	129.6	123.7	130.3	-5.5	-4.6	5.4
Domestic market	146.4	141.5	147.0	1.2	-3.3	3.9
Export market	106.1	95.7	106.2	-16.9	-9.9	11.0
Capital goods	204.1	171.1	174.9	11.8	-16.2	2.2
Domestic market	202.9	168.3	174.5	14.4	-17.0	3.6
Export market	202.5	180.7	178.6	5.7	-10.7	-1.1
Consumer goods total.	135.9	135.1	138.0	-1.5	-0.6	2.2
Domestic market	141.5	140.1	144.5	-1.2	-1.0	3.2
Export market	119.2	118.0	118.7	-2.6	-1.0	0.6
Energy goods	111.1	97.2	98.6	-7.0	-12.5	1.4
Domestic market	103.4	89.5	81.5	-12.3	-13.5	-8.9
Export market	113.8	99.8	104.8	-5.9	-12.3	5.0

¹Total turnover based on grossed up sample figures.

²The levels of aggregation refers to the Standard Industrial Classification (SIC2007). See NOS D383 for further details.

Source: Statistics Norway

Vedlegg 3: Næringer som omfattes av undersøkelsen

Sifferkoden refererer seg til næringsstandard SN2007. Se Statistisk sentralbyrå (2007) NOS D 383 for nærmere om denne.

Bergverksdrift:

Bryting av steinkull og brunkull.....	05
Bryting av metallholdig malm.....	07
Bryting og bergverksdrift ellers.....	08
Bergverkstjenester.....	09.9

Utvinning og utvinningstjenester:

Utvinning av råolje.....	06.1
Utvinning av naturgass.....	06.2
Utvinningstjenester.....	09.1

Industri:

Næringsmiddelindustri.....	10
Drikkevareindustri.....	11
Tobakksindustri.....	12
Tekstilindustri.....	13
Bekledningsindustri.....	14
Lær- og lærvareindustri.....	15
Trelast- og trevareindustri.....	16
Papir- og papirvareindustri.....	17
Trykking, grafisk industri.....	18
Petroleums- og kullvareindustri.....	19
Kjemisk industri.....	20
Farmasøytisk industri.....	21
Gummivare- og plastindustri.....	22
Mineralproduktindustri.....	23
Metallindustri.....	24
Metallvareindustri.....	25
Data- og elektronisk industri.....	26
Elektroteknisk industri.....	27
Maskinindustri.....	28
Motorkjøretøyindustri.....	29
Transportmiddelindustri ellers.....	30
Møbelindustri.....	31
Annen industri.....	32
Maskinreparasjon og -installasjon.....	33

Kraftforsyning:

Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning.....	35
--	----

Vedlegg 4: Oversikt over hvilke serier som publiseres.

Sifferkodene refererer seg til ny næringsstandard, bokstavkodene i parentes til serienavn i FAME-databasene.

Totalt for utvinning og utvinningstjenester, industri, bergverksdrift og kraftforsyning.....	05-35	(TBD1)
Utvinning og utvinningstjenester.....	06, 09.1	(TAAB)
Industri og bergverksdrift.....	05, 07, 08, 09.9, 10-33	(TBC1)
Bergverksdrift.....	05, 07, 08, 09.9	(TBAB)
Industri.....	10-33	(SNN10_33)
Nærings-, drikkevare- og tob.ind.....	10-12	(SNN10_12)
Næringsmiddelindustri.....	10	(SNN10)
Tekstil-, bekledn.-, lærvareind.....	13-15	(SNN13_15)
Trelast- og trevareindustri.....	16	(SNN16)
Papir- og papirvareindustri.....	17	(SNN17)
Trykking, grafisk industri.....	18	(SNN18)
Oljeraff., kjemisk farmas. industri.....	19-21	(SNN19_21)
Kjemiske råvarer	20.1	(SNN201)
Gummi, plast, mineralsk industri mv.....	22-23	(SNN22_23)
Metallindustri.....	24	(SNN24)
Ikke-jernholdige metaller.....	24.4	(SNN244)
Metallvareindustri.....	25	(SNN25)
Data-, elektrisk utstyrsindustri.....	26-27	(SNN26_27)
Maskinindustri.....	28	(SNN28)
Bygging av skip og oljeplattformer.....	30.1	(TCM2)
Annen verkstedsindustri.....	29-30 unntatt 30.1	(TCM1)
Maskinreparasjon og –installasjon.....	33	(SNN33)
Møbel- og annen industri.....	31-32	(SNN31_32)
Kraftforsyning.....	35	(SNN35)

I tillegg til disse seriene publiseres det også tall for investeringer etter Eurostats gruppering av varetyper⁴ (Main Industrial Groupings):

Innsatsvarer.....	(E1)
Investeringsvarer.....	(E2)
Varige konsumvarer.....	(E3)
Ikke-varige konsumvarer.....	(E4)
Konsumvarer, i alt.....	(E5)
Energivarer.....	(E6)

⁴ For oversikt over næringer som inngår i de ulike varetypene, se vedlegg 5

Vedlegg 5: Oversikt over næringer som inngår i de ulike varetyper⁵

E1	E2	E3	E4	E6
Innsatsvarer	Investeringsvarer	Varige konsumvarer	Ikke-varige konsumvarer	Energivarer
07	25.1	26.4	10.1	05
08	25.2	26.7	10.2	06
09	25.3	27.5	10.3	19
10.6	25.4	30.9	10.4	35
10.9	26.2	31	10.5	
13.1	26.3	32.1	10.7	
13.2	26.5	32.2	10.8	
13.3	26.6		11	
16	28		12	
17	29		13.9	
20.1	30.1		14	
20.2	30.2		15	
20.3	30.3		18	
20.5	30.4		20.4	
20.6	32.5		21	
22	33		32.3	
23			32.4	
24			32.9	
25.5				
25.6				
25.7				
25.9				
26.1				
26.8				
27.1				
27.2				
27.3				
27.4				
27.9				

⁵ Sifferkodene refererer seg til Standard for næringsgruppering SN2007. Se NOS D 383.

Vedlegg 6: Oversikt over populasjon, utvalg og dekningsgrad

Tabellen viser dekningsgrad målt i prosent av omsetningen fordelt på publiseringnivå samt næringens andel av totalomsetningen. Dekningsgraden er beregnet ved å sammenligne omsetning i 2007 for utvalgsbedriftene mot omsetning for samme år rapportert for hele populasjonen. Dekningsgrad og andel av totalomsetningen for industri og bergverk er beregnet på grunnlag av omsetningstall i den årlige industristatistikken. For Utvinning og utvinningstjenester brukes tall fra utenrikshandelsstatistikk og for kraftforsyning benyttes årlig elektrisitetsstatistikk.

Næring	Dekn. grad	Næringens andel av total omsetning
Utvinning og utvinningstjenester.....06, 09.1	88,0	100,0
Bergverksdrift.....05, 07, 08, 09.9	32,9	1,5
Nærings-, drikkevare- og tob.ind..... 10-12	63,0	20,3
Tekstil-, bekledn.-, lærvareind..... 13-15	49,8	1,0
Trelast- og trevareindustri.....16	56,3	3,9
Papir- og papirvareindustri..... 17	71,1	2,6
Trykking, grafisk industri..... 18	42,5	1,5
Oljeraff., kjemisk farmas. industri..... 19-21	92,6	15,6
Gummi, plast, mineralsk industri mv... 22-23	54,5	5,0
Metallindustri..... 24	97,1	10,4
Metallvareindustri..... 25	53,1	5,1
Data-, elektrisk utstyrsindustri..... 26-27	68,2	5,6
Maskinindustri..... 28	68,8	7,9
Bygging av skip og oljeplattformer..... 30.1	76,6	11,0
Annen verkstedsindustri..... 29-30 unntatt 30.1	61,3	1,4
Maskinreparasjon og –installasjon..... 33	56,1	4,5
Møbel- og annen industri..... 31-32	54,9	2,6
Totalt for industri og bergverk..... 05, 07, 08, 09.9, 10-33	71,0	100,0
Kraftforsyning..... 35	77,0	100,0
Delsier:		
Næringsmiddelindustri..... 10	60,4	18,3
Kjemiske råvarer 20.1	87,0	5,3
Ikke-jernholdige metaller..... 24.4	99,2	8,3

Vedlegg 7: Oppbygning Standard for næringsgruppering (SN2007)

Standarden har en hierarkisk inndeling med 5 nivåer. Nivåene har fått følgende betegnelser:

Næringshovedområde	f.eks.	C
Næring	f.eks.	10
Næringshovedgruppe	f.eks.	10.2
Næringsgruppe	f.eks.	10.20
Næringsundergruppe	f.eks.	10.201

Begrepet næring vil ofte bli brukt generelt, f.eks. vil det være naturlig å omtale hver produksjonsaktivitet i nasjonalregnskapet som næring, selv om disse vil kunne avvike fra 2-sifret NACE Rev.2.

Sifferkoden er selvstendig i forhold til bokstavkoden, noe som betyr at det er tilstrekkelig med sifferkoden for å angi en næring entydig. I BoF og ER registreres bare sifferkoden, men denne kan aggregeres til bokstavkode.

Detaljeringsgraden i SN2002 og SN2007

Detaljeringsgraden i SN2007 har økt på alle nivåer sammenlignet med SN2002. Tabellen nedenfor gir en oversikt over tallet på grupper på de ulike nivåene i SN2002 og i SN2007. Merk at næringsområde er tatt ut som nivå i SN2007.

SN2002

Kode	Betegnelse	Antall
A	Næringshovedområde	17
AA	Næringsområde	16
11	Næring	60
11.1	Næringshovedgruppe	222
11.11	Næringsgruppe	514
11.111	Næringsundergruppe	698 (av dette 255 nasjonale)

SN2007

Kode	Betegnelse	Antall
A	Næringshovedområde	21
AA	Næringsområde -	
11	Næring	87
11.1	Næringshovedgruppe	270
11.11	Næringsgruppe	613
11.111	Næringsundergruppe	818 (av dette 297 nasjonale)

De viktigste forskjellene mellom SN2002 og SN2007

I tillegg til endringen i nummersystemet er rekkefølgen mellom de ulike næringshovedområdene forandret. Den største forskjellen er at det har blitt innført flere tjenesteproduserende grupper. Gjennomgangen nedenfor gir en oversikt over de viktigste forskjellene mellom SN2002 og SN2007.

B: BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI

Ny næring:

09 Tjenester tilknyttet bergverksdrift

C: INDUSTRI

Reparasjon og installasjon av industrimaskiner skilt ut i en egen næring under industri:

33 Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr

I SN2002 ble slik virksomhet gruppert sammen med produksjon.